

BETÆNKNING
OM FORANSTALTNINGER TIL
IMØDEGÅELSE AF DEN MED KEMISKE
PLANTEBESKYTTELSESMIDLER
FORBUNDNE GIFTFARE

AFGIVET AF
LANDBRUGSMINISTERIETS UDVALG
VEDRØRENDE FARLIGE PLANTEBESKYTTELSESMIDLER

J. H. SCHULTZ A/S
UNIVERSITETS-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

1953

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
1. Udvalgets nedsættelse og dets arbejde	5
2. Oversigt over de nugældende bestemmelser til imødegåelse af giftfare	7
3. Kritiske bemærkninger til de nugældende bestemmelser	8
4. Bemærkninger vedrørende lovgivningen i udlandet	9
5. Problemstilling	10
6. Gruppering af bekæmpelsesmidlerne, nedsættelse af et giftnavn og andre forslag til nye bestemmelser til imødegåelse af midlernes giftfare	11
7. Giftnavnets sammensætning	17
8. Forslag til bestemmelser vedrørende fabrikation og handel	19
9. Almindelig bestemmelse om, at omhu og forsigtighed bør udvises i omgangen med gift	21
10. Økonomiske problemer	21
11. De foreslåede reglers forhold til giftloven	23
12. Resumé	25

BILAGSFORTEGNELSE

Bilag 1. Betænkning afgivet af et underudvalg (det toksikologiske udvalg)	28
Bilag 2. Forslag til tillægsbestemmelser til bekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1950 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr	33
Bilag 3. Forslag til lov om tillæg til bekæmpelsesmiddeloven af 9. marts 1948	37
Bilag 4. — - - - — - giftloven af 28. februar 1931	40
Bilag 5. — . . . — . levnedsmiddeloven af 28. april 1950	43
Bilag 6. Resolution vedtaget ved nordisk toksikologisk konference i Oslo 28.—29. marts 1952	44

Efter stedfundne forhandlinger mellem landbrugsministeriet og indenrigsministeriet nedsatte landbrugsministeriet ved skrivelse af 7. maj 1951 et midlertidigt udvalg, landbrugsministeriets udvalg vedrørende årlige plantebeskyttelsesmidler, der fik til opgave at overveje spørgsmålet om muligheden for en nedsættelse af den fare for mennesker, der er forbundet med anvendelse af giftige midler til bekæmpelse af plantesygdomme og dyr, der må anses for skadelige for de i land- og havebrug m. m. dyrkede planter, samt til bekæmpelse af ukrudt, jfr. § 1, stk. 1, a og b, i lov nr. 76 af 9. marts 1948 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr samt eventuelt andre af nævnte lov omfattede bekæmpelsesmidler.

Som medlemmer af udvalget blev udpeget:

Forstander *Ernst Gram*,

som repræsentant for statens plantepatologiske forsøg, formand,

afdelingsbestyrer *H. Ingvard Petersen*,

som repræsentant for statens ukrudtsforsøg,

forstander *J. L. Schnicker*,

som repræsentant for kemikaliekontrollen,

forstander *H. Wichmand*,

som repræsentant for statens skadedyrlaboratorium,

professor, dr. med. *Poul Bonnevie*,

som repræsentant for sundhedsstyrelsen,

konsulent *L. Rasmussen*, Madvigs Alle 16, V.,

som repræsentant for de samvirkende danske landboforeninger,

konsulent *F. K. Damgaard*, Fårevejle,

som repræsentant for de samvirkende danske husmandsforeninger,

kontorchef *A. Stauning*, Anker Heegaardsgade 2, V.,

som repræsentant for erhvervsrådet for gartneri og frugtavl,

landbrugskandidat, fagrådgiver *Chr. Olesen Tofterwp*, Slagelse,

som repræsentant for landsforeningen „Dansk Frugtavl”,

forstander, lektor *Reinhardt Kristensen*, forsøgsstationen Toftø, Tåstrup,

som repræsentant for de samvirkende danske haveselskaber,

professor, dr. med. vet. *S. Dalgaard-Mikkelsen*, Den kgl. veterinær- og landbohøjskole,

som særlig farmakologisk og toksikologisk sagkyndig,

sekretær *Rasmus Reeh*, indenrigsministeriet,

som repræsentant for indenrigsministeriet,

sekretær *Thorkil Christensen*, landbrugsministeriet,
som repræsentant for landbrugsministeriet.

Sidstnævnte har tillige fungeret som udvalgets sekretær.

Ved landbrugsministeriets skrivelser af 13. og 16. februar 1952 blev derhos følgende udpeget som medlemmer af udvalget:

fuldmægtig *Poul Møller*, Aktieselskabet for Kemisk Industri,
som repræsentant for industrien,

konsulent *J. Rasmussen*, firma Emil V. Abrahamson,
som repræsentant for grossererersocietetets komité og provinshandelskammeret, og

materialist *Jørgen A. Pedersen*, Kronprinsensgade 9, K.,
som repræsentant for De danske handelsforeningers fællesorganisation og De samvir-
kende købmandsforeninger i Danmark.

Konsulent *L. Rasmussen* af gik ved døden den 27. februar 1953, og efter indstilling fra de samvirkende danske landboforeninger har landbrugsministeriet den 27. marts 1953 udpeget

konsulent *N. Aage Christensen*, Madvigs Alle 16, København V.,

til som repræsentant for nævnte samvirksomhed at indtræde i udvalget i stedet for afdøde konsulent *L. Rasmussen*.

Ved udvalgets første møde, der holdtes den 3. september 1951, blev der med henblik på at fremme udvalgets arbejde nedsat 2 underudvalg, hvoraf det ene, der nedenfor benævnes det toksikologiske udvalg, fik til opgave at undersøge, hvilke foranstaltninger der ud fra et sundhedsmæssigt synspunkt burde iværksættes, medens det andet underudvalg fik til opgave at drøfte, hvad der ud fra praktiske erfaringer vedrørende anvendelsen af de omhandlede midler måtte anses for hensigtsmæssigt og muligt at gennemføre.

Det toksikologiske udvalg havde følgende sammensætning:

Forstander *Ernst Gram*,
forstander *H. Wichmand*,
professor, dr. med. *Poul Bonnevie*, og
professor, dr. med. vet. *S. Dalgaard-Mikkelsen*.

Det andet udvalg havde følgende sammensætning:

Forstander *Ernst Gram*,
afdelingsbestyrer *H. Ingvar Petersen*,
forstander *J. L. Schnicker*,
konsulent *L. Rasmussen* og
forstander *Reinhardt Kristensen*.

Ved et møde den 22. november 1951 nedsattes derhos et 3. underudvalg med den opgave at fremkomme med forslag til udkast til bekendtgørelse udarbejdet på basis af udvalgets hidtidige drøftelser og således, at udkastet kunne danne basis for de videre forhandlinger. Dette udvalg bestod af følgende medlemmer:

Forstander *J. L. Schnicker*,
sekretær *Rasmus Reeh* og
sekretær *Thorkil Christensen*

og blev senere efter landbrugsministeriets henstilling suppleret med

konsulent *J. Rasmussen*,
fuldmægtig *Poul Møller* og
materialist *Jørgen A. Pedersen*.

Udvalgets sekretær har også fungeret som sekretær for disse 3 underudvalg.

Under drøftelsen af særlige problemer i sidstnævnte underudvalg har i et eller flere møder endvidere udvalgets formand og/eller et eller flere af udvalgets øvrige medlemmer deltaget, ligesom repræsentanter for sundhedsstyrelsen m. v. har imødekommet anmodning om at komme til stede. For bl. a. at tilvejebringe oplysninger om de på det heromhandlede område gældende bestemmelser i udlandet og om de planer, man der måtte have for en fremtidig lovgivning, har forstander *Schnicker*, professor *Bonnevie* og professor *Dalgaard-Mikkelsen* deltaget i en nordisk kongres, der fandt sted i Oslo i marts 1952, og forstander *Schnicker* og sekretæren har deltaget i den 3. internationale kongres vedrørende plantebeskyttelsesmidler, der afholdtes i Paris i september 1952.

Udvalgets kommissorium har været begrænset til alene at undersøge muligheden for en nedsættelse af giftfaren for mennesker, men udvalget har i sine drøftelser ikke kunnet undgå at komme ind på spørgsmålet om giftfaren for husdyr.

Nugældende bestemmelser.

De her i landet gældende regler, der tager sigte på at modvirke, at forgiftningstilfælde opstår ved brugen af bekæmpelsesmidler, er i hovedsagen at finde i lov om gifte og andre for sundheden farlige stoffer af 28. februar 1931 og de sig dertil knyttende bestemmelser, navnlig bekendtgørelse nr. 45 af 28. februar 1931 om gifte, der anvendes til bekæmpelse af plantesygdomme og insekter og andre dyr, der er skadelige for have- og landbruget, og bekendtgørelse nr. 333 af 22. december 1931 om opbevaring, salg og udlevering til teknisk brug af gifte og andre for sundheden farlige stoffer samt bekendtgørelse nr. 334 af 22. december 1931 om apotekers udlevering af gifte og andre for sundheden farlige stoffer.

Ifølge giftloven henregnes til gifte de stoffer, der er opført på nogle loven vedføjede lister, samt forbindelser og præparater af disse, der er i besiddelse af stoffets giftige egenskaber. Samtidig giver loven indenrigsministeren bemyndigelse til at foretage ændringer i og tilføjelser til disse lister. Et stof (eller præparat) er altså i lovens forstand først giftigt, når det (eller een eller flere af dets bestanddele) er optaget på listerne.

Giftloven foreskriver dernæst bl. a., at gifte kun må udleveres til forbrugere mod aflevering af den såkaldte giftrekvisition, hvori modtageren efter at have afgivet en række oplysninger om giftens mængde og om, hvortil giften skal anvendes m. m., underskriver erklæring om, at han vil opbevare giften omhyggeligt og ikke overlade den til andre. Denne erklæring skal dernæst af politiet forsynes med påtegning om, at der intet vides til hinder for, at giften udleveres. Den handlende skal indføre salget i en autoriseret giftbog. Loven åbner mulighed for anvendelse af noget lempeligere regler ved salg og udlevering af gifte, der anvendes til bekæmpelse af plantesygdomme og insekter samt andre dyr, som er skadelige for have- og landbruget. Sådanne regler er givet i fornævnte bekendtgørelse nr. 45 af 28. februar 1931, hvorefter nogle nærmere angivne gifte må udleveres til forbrugere. Også for disse gifte skal afgives den fornævnte giftrekvisition, men den skal i disse tilfælde ikke forsynes med politiets attestation. For at disse lempeligere regler kan finde anvendelse,

er det en betingelse, at den handlende udleverer bekæmpelsesmidlet i den originale pakning, hvori han har modtaget den, og at denne pakning dels opfylder visse krav med hensyn til styrke og tillukning og dels er forsynet med en række oplysninger om giftens navn m. v. og med en særlig etikette med ordet „Gift". Endelig skal pakningen være forsynet med en af indenrigsministeriet godkendt brugsanvisning. I denne brugsanvisning angives, hvordan brugeren bør anvende præparatet for at få det bedste resultat i bekæmpelsesarbejdet. Men samtidig indeholder brugsanvisningen tillige oplysning om, hvilke forsigtighedsforanstaltninger forbrugeren bør iagttage til imødegåelse af den giftfare, som er tilstede. Forbrugeren af giftige bekæmpelsesmidler advares således mod giftfaren, navnlig ved giftmærket og ved brugsanvisningen.

Kritiske bemærkninger til de nugældende bestemmelser.

Ved giftlovens vedtagelse og i en årrække derefter var disse bestemmelser hensigtsmæssige og tilstrækkelige, men efterhånden som land- og havebruget m. v. i fortsat stigende grad har taget kemiske midler i anvendelse til bekæmpelse af plantesygdomme, skadedyr og ukrudt, har bestemmelserne vist sig mindre og mindre fyldestgørende.

Til belysning af den udvikling, der har fundet sted, kan nævnes, at medens forbruget af bekæmpelsesmidler her i landet omkring 1930 efter forskellige kilder skønnes at have andraget ca. 1 600 tons årlig (deraf blåsten 1 500 tons) skønnes forbruget i 1949 at have andraget 7 400 tons (deraf blåsten 2 000 tons). De nævnte tal angiver vægten af de virksomme bestanddele. Forbruget må anses for at have været stigende siden 1949, men nogen nøjagtig opgørelse over forbruget kendes ikke.

Jævnside med en forøgelse i mængden af de anvendte kemiske bekæmpelsesmidler er der sket en overordentlig stor forøgelse i antallet af de kemiske forbindelser, der anvendes. Medens der omkring 1930 kun blev anvendt et fåtal ret ukomplicerede forbindelser som blåsten, nikotin, blyarsenat og kviksølvholdige afsvampningsmidler, anvendes der nu desuden et meget betydeligt antal syntetisk fremstillede forbindelser af meget kompliceret sammensætning. Mange af disse forbindelser fremstilles ud fra relativt ugiftige stoffer, men er ikke desto mindre meget giftige, idet selv små ændringer i molekulestrukturen kan give fuldstændig ændring i giftvirkningen. Der er således en lang række organiske fosforholdige forbindelser, der — skønt nær beslægtede i kemisk henseende — varierer stærkt i giftighed, og de samme gælder klorholdige organiske forbindelser.

Man skal i denne forbindelse også pege på, at der er opfundet helt nye måder, hvorpå giften overføres til skadedyrene. Man tænker herved bl. a. på de såkaldte systemiske gifte, der gennem planternes blade eller rodnet optages i planten, og som benyttes ved bekæmpelse af sugende skadedyr, der lever af plantesafterne. Her opstår særlige problemer, når planten eller dens frugter konsumeres af mennesker.

Et lignende problem (det egentlige residue-problem) er der også med hensyn til rester af bekæmpelsesmidler, der kan være på planter og frugter, som er blevet sprøjtet eller pudret kort før høst.

Så længe der i hovedsagen kun arbejdes med få, ukomplicerede stoffer, er det ud fra et lovgivningsmæssigt synspunkt med henblik på giftfaren ret enkelt at fastsætte bestemmelser for anvendelsen, idet midler med indhold af disse gifte eller forbindelser heraf også som almindelig regel vil være giftige. Det er imidlertid ulige vanskeligere på forhånd at sige noget om, hvilke giftige egenskaber de fornævnte nye og mere komplicerede forbin-

delser har, og man mener det derfor ikke længere muligt at opnå den ønskede sikkerhed på basis af de hidtidige lovbestemmelser. En fortsat anvendelse og videre udbygning af giftlovens rammesystem ved optagelse af nye stofgrupper på listerne anser man ikke for hensigtsmæssig, da de enkelte stoffer indenfor samme stofgruppe kan have vidt forskellige egenskaber. Man kunne måske trods alt tænke sig giftlovens system opretholdt på den måde, at alle nye giftige forbindelser, der kommer frem, bliver optaget på giftlisterne. Denne udvej kan dog heller ikke anses for hensigtsmæssig, idet den forudsætter, at myndighederne straks får kendskab til alle nye syntetiske stoffer m. v. og forudsætter, at myndighederne foranstalter forsøg o. lign. til undersøgelse af, om disse stoffer er giftige. Dette vil selvsagt være ganske uoverkommeligt, og i praksis er myndighederne da også undertiden først blevet bekendt med et stofs giftighed derved, at der er forekommet forgiftningstilfælde. Dertil kommer, at der altid vil gå nogen tid, inden det er muligt at afslutte de undersøgelser og overvejelser, der er nødvendige til afgørelse af, om stoffet bør optages på giftlisterne, og i løbet af denne tid vil store mængder af stoffet kunne være distribueret til forbrugerne.

Hvad særlig angår de i land- og havebruget m. v. benyttede plantebeskyttelsesmidler, har det været indenrigsministeriet særdeles vanskeligt — for ikke at sige næsten umuligt — at følge med i, hvilke kemiske forbindelser der er blevet anvendt til fabrikation af disse bekæmpelsesmidler, og dette har medført, at mange kemiske forbindelser, der er lige så farlige for mennesker og husdyr, som de på giftlovens lister optagne stoffer, har kunnet sælges i fri handel, uden at forbrugerne gennem iagttagelse af giftlovens regler er blevet gjort opmærksom på giftfaren.

Det kan også forekomme, at et af de på giftlovens lister optagne stoffer kun indgår i et bekæmpelsesmiddel i så ringe mængde, at der ikke kan anses nogen særlig giftfare forbundet med anvendelsen. Bestemmelserne om giftrekvisition m. v. skal alligevel iagttages, og det har været hæmmende for anvendelsen af sådanne midler.

Giftlovens system har indenfor bekæmpelsesmidlernes område på grund af midlernes meget forskellige sammensætning og anvendelsesmåde m. v. og det utal af nye kemiske forbindelser, der er fremkommet og stadig fremkommer, efter udvalgets skøn dels vist sig at være usmidigt og hæmmende for en hurtig anvendelse af nye midler og derved modvirket en billig og rationel bekæmpelse af ukrudt og skadedyr, og dels i visse tilfælde vist sig at være unødigt rigoristisk. Dette sidste kan atter betyde, at det ikke er usandsynligt, at værdien af den i giftrekvisitionerne indeholdte advarsel er blevet svækket i de tilfælde, hvor der er al mulig grund til, at forbrugerne kraftig advares.

Udlandet.

Også i udlandet har der været en stigende anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler og i forbindelse hermed et ikke ubetydeligt antal forgiftningstilfælde, der ikke sjældent har haft dødelig udgang. I flere lande har myndighederne da også taget under overvejelse, hvilke foranstaltninger der bør træffes for at imødegå de nye muligheder for forgiftning, der er opstået ved, at vide befolkningskredse, som ellers ikke hidtil har benyttet gifte, nu i større og større udstrækning anvender endog meget farlige gifte i deres erhverv.

Det er udvalgets indtryk, at der af fabrikanterne i indland og udland vises stor forståelse af sagens alvor, og at der fra deres side er udført et stort arbejde for at begrænse giftfaren, ligesom de f. eks. også i samarbejde med myndighederne i nogle lande frivilligt

har underkastet sig forskellige restriktioner. En samlet løsning af problemerne trænger sig imidlertid mere og mere på, og der er da også i flere lande nedsat kommissioner med tilsvarende opgaver, som nærværende udvalg har.

Til orientering skal man kort antyde retstilstanden på dette område i enkelte lande.*)

I U. S. A., findes et omfattende system af såvel føderative love som love for enkeltstaterne. Som overvejende hovedregel gælder, at præparaterne ikke må sælges, før de er blevet registrerede. Registreringen nægtes (eller udsættes), hvis der ikke foreligger tilstrækkelige oplysninger om midlets nytte og sikkerhed. Bestemmelserne sigtende til imødegåelse af giftfare går sammenfattende ud på gennem etikettering af bekæmpelsesmidlerne at give forbrugeren oplysning om midlernes indhold af giftige bestanddele og at advare forbrugeren mod præparaternes særlige giftfare. Etiketteringsbestemmelserne er meget detaljerede, men fastsætter — i hovedtræk — at mærkningen skal indeholde giftmærket (dødningehoved og korslagte knogler), angivelse af modgift og de måder, giftfaren særligt manifesterer sig på, samt oplysning om de foranstaltninger, der bør foretages til formindskelse af giftfaren. De almindelige, gennemprøvede midler er inddelt i grupper efter deres giftighed, og for mindre giftige midler tillades visse lempelser i kravene. For nye ukendte kemiske forbindelser kræves meget detaljerede oplysninger om den måde, midlet bør anvendes på, og om dets giftighed. Myndighederne har til vejledning for fabrikanterne udfærdiget forslag til etiketter for en lang række kemiske forbindelser.

Norge har en noget lignende ordning som den danske giftlovs, men det er derhos forbudt uden landbrugsdepartementets tilladelse at sælge midler mod plantesygdomme, og ad denne vej åbnes der således mulighed for indseende med, hvilke kemiske midler der kommer i handelen. Belgien og Holland har ligeledes forbud mod salg af midlerne uden tilladelse. I Belgien gøres tilladelsen betinget af overholdelse af bestemmelser, der fastsættes for hvert enkelt præparat. I Holland er der bestemmelse om, at pakningerne skal forsynes med en advarsel om præparatets giftige karakter.

Sverige og England m. fl. lande forbereder lovbestemmelser på det heromhandlede område, men forholdene er ret forskellige fra de danske, idet man ikke alle steder har bestemmelser om kontrol med og anerkendelse af bekæmpelsesmidler som her i landet.

Problemstilling.

Idet udvalget som foran nævnt ikke mener, at de nuværende bestemmelser er fyldestgørende, har man derefter set det som sin hovedopgave at finde frem til en løsning, der tilgodeser dels interessen i, at bekæmpelsesmidler ikke medfører forgiftningstilfælde hos mennesker eller husdyr, og dels den interesse, som land- og havebruget m. v. og dermed samfundet som helhed har i, at der af hensyn til den videst mulige anvendelse af nyttige bekæmpelsesmidler er de mindst mulige begrænsninger i adgangen til erhvervelse af præparaterne.

Under drøftelserne af hvilke bestemmelser udvalget burde foreslå, er man stødt på den vanskelighed, at der for præparater af stort set nogenlunde samme kemiske sammensætning kan være afgørende forskel i præparaternes giftvirkning, og at f. eks. tilsætning

*) Nogle af de nedennævnte oplysninger er hentet fra en af European Plant Protection Organisation i efteråret 1951 udgivet oversigt og fra Ernst Gram: Offentlig bekæmpelse af plantesygdomme i U.S.A. (1951) samt H. Hedegaard Povlsen: Kemiske bekæmpelsesmidler vedr. plantesygdomme, ukrudt og skadedyr (1952).

af i sig selv harmløse stoffer væsentlig kan forøge giftigheden af et giftstof (som f. eks. de såkaldte synergister eller ved tilsætning af spredemiddel eller klæbestof, der kan forøge absorption gennem huden). Dette har medvirket til, at udvalget er kommet til den opfattelse, at det ikke er tilrådeligt en gang for alle at fastlægge i regulativ- eller bekendtgørelsesform, hvilke bestemmelser vedrørende fordeling, opbevaring, anvendelse, etikettering o. s. v. der bør fastsættes for de forskellige giftstoffer, der anvendes i bekæmpelsesarbejdet. Dette standpunkt understøttes yderligere af, at det må forventes, at der til stadighed vil fremkomme nye præparater, hvori dels vil blive anvendt kemiske forbindelser, der hidtil ikke har været anvendt på heromhandlede område, og hvori dels de nu anvendte kemiske forbindelser vil indgå i andre mængdeforhold og blive blandet med eller opløst i andre kemiske forbindelser end nu benyttet, hvilket på afgørende vis kan ændre giftvirkningsgraden.

Opstilling af faste regler for forhandling og anvendelse m. m. for hvert af de aktive kemiske stoffer anser udvalget derfor for at være upraktisk og uhensigtsmæssig, især under hensyn til at det må anses for givet, at reglerne ofte må suppleres og eventuelt ændres, efterhånden som nye, nu ukendte, præparater kommer frem.

Sådanne generelle, forud fastlagte regler vil endvidere kunne komme til at virke unødigt rigoristiske, idet ret giftige stoffer ved at sammensættes med visse andre stoffer eller ved at anvendes i særlig form, som f. eks. i lavprocentisk pudder, undertiden vil være mindre farlige.

Endvidere må det forudses, at et stof kan vise sig at være i besiddelse af giftvirkninger, f. eks. en kronisk giftvirkning, som det i første omgang ikke er muligt at påvise.

Eksempelvis kan nævnes, at selv et stof som DDT, der almindeligvis regnes for ret ufarligt, har medført 384 publicerede forgiftningstilfælde, deraf 14 med dødelig udgang.*)

Man er derfor nået til den opfattelse, at det for at finde de regler, som uden at være unødigt hæmmende for anvendelsen af midlerne dog må anses for at yde en passende sikkerhed mod forgiftning, vil være mest praktisk for *hver enkelt bekæmpelsesmiddel* at fastsætte de bestemmelser, som under hensyn til den sammensætning og form, hvori det bringes på markedet, må anses for mest egnet til medvirken af, at forgiftningstilfælde opstår.

På den anden side har man indset det formålstjenlige i, at der i videst muligt omfang fastlægges generelle regler, og da der i bekæmpelsesarbejdet anvendes gifte med meget forskellig giftvirkningsgrad og præparater af forskellig farlighed, og det derfor — som allerede påpeget — er naturligt, at det ikke er påkrævet at stille lige store krav til alle bekæmpelsesmidlerne, har man undersøgt muligheden for at samle disse i grupper for derigennem at åbne mulighed for fastsættelse af visse generelle krav med hensyn til advarsler, forskrifter for opbevaring, anvendelse etc., der for de enkelte grupper skal eller bør opfyldes af forbrugerne og forhandlerne m. v.

Gruppering af bekæmpelsesmidler og forslag til nye bestemmelser.)**

Ved en sådan gruppering har man først og fremmest haft opmærksomheden henledt på de stærkeste gifte, såsom blåsyre og klorpikrin og udvalget mener, at det ikke vil kunne forsvares, at disse stoffer anvendes af alle og enhver.

Man foreslår, at disse gifte som hovedregel kun må anvendes af personer, der har

*) Oplysningen er fra den svenske „1949 års växtskyddsutredningen"s betænkning (1951).

***) Som grundlag for udvalgets drøftelser tjente en af det toksikologiske underudvalg afgiven betænkning, der vedlægges som bilag 1. Det bemærkes, at nogle af de deri fremsatte forslag under de videre drøftelser blev ændret med tilslutning fra underudvalgets medlemmer.

et vist kendskab til gifte og til den fare, der er forbundet med deres anvendelse. Da den kreds af personer, som bruger disse stoffer, i forvejen er ret begrænset, har man ingen betænkeligheder ved, at der stilles krav om, at disse stærke gifte kun må udleveres og sælges til personer, der af landbrugsministeriet har fået tilladelse til at anvende disse stoffer. Tilladelsen foreslår man kun givet til personer, der dokumenterer, at de har gennemgået et giftkursus, hvor der er givet den fornødne oplysning om disse gifte og vejledning i brugen af dem. Med hensyn til formen for sådanne giftkurser har man tænkt sig, at de skulle have nogenlunde samme karakter, som de giftkurser, som statens plantepatologiske forsøg regelmæssigt har ladet afholde, jfr. § 8 i bekendtgørelse nr. 45 af 28. februar 1931. Tilladelsen, der skal forevises ved købet af disse gifte, foreslås udfærdiget på holdbart materiale i handy format.

Under hensyn til, at det meget vel kan tænkes, at der til brug i bekæmpelsesarbejde vil fremkomme nye gifte med tilsvarende stor farlighed, som de her omhandlede, kunne det synes påkrævet, at tilladelsen begrænses til at omfatte de gifte, der har været omtalt på giftkursuset, eller at brugeren med visse mellemrum atter deltager i et giftkursus for at blive bekendt med de gifte af heromhandlede giftvirkningsgrad, som måtte være fremkommet, siden han sidst gennemgik et kursus.

Man skal imidlertid i denne forbindelse udtale — hvad der ikke blot gælder for de heromhandlede særlig stærke gifte, men for gifte i almindelighed — at giftfaren i praksis ikke så meget afhænger af, om præparaterne har en større eller mindre toksicitet som af forbrugers større eller mindre viden om toksiciteten.

Kender man giften og er kendt med, hvilke foranstaltninger man skal iagttage for at undgå dens skadelige virkninger, vil man — således som man navnlig ser det indenfor fabriktilsynets virksomhedsområde — dag ud og dag ind kunne arbejde med selv meget stærke gifte i store mængder, uden at der sker den mindste skade, naturligvis forudsat, at den pågældende stadig nøje forholder sig, som han bør. Omvendt er der stor fare for forgiftningstilfælde, når personer, der ikke har det fornødne kendskab til og den fornødne erfaring i at omgås gifte, får dem i hænde. Det er desværre alt for sjældent, at de giftige præparater umiddelbart giver sig til kende som farlige, f. eks. ved ubehagelig lugt, „giftig“ farve, ved at være øjeblikkelig ætsende eller ved at medføre irritation af slimhinder efter kort tids indånding. Brugeren får således ofte intet indtryk af, at det er et farligt præparat, han står overfor, og han kan således af uvidenhed komme til at udsætte sit (og evt. andres) liv og helbred for fare.

Overføres disse synspunkter til fornævnte forslag om, at tilladelserne skal være begrænsede til visse stoffer eller præparater, eller at brugeren af de stærkeste gifte skal gennemgå et nyt giftkursus, når nye gifte kommer frem, mener udvalget at kunne anbefale, at forslaget modificeres derhen, at de omhandlede tilladelser gøres tidsbegrænsede (f. eks. 5 år), og at der åbnes mulighed for forlængelse af tilladelsen, for så vidt den pågældende dokumenterer, at han i den forløbne tid regelmæssigt har udnyttet den ham meddelte tilladelse, således at man må gå ud fra, at han stadig er fortrolig med omgangen med disse gifte. Man har herved forudsat, at der ikke i mellemtiden er fremkommet nye stærke gifte, hvis farlige egenskaber manifesterer sig på måder, der er væsentlig forskellige fra de nu kendte, idet det i så fald er påkrævet, at brugeren gennem et nyt giftkursus får oplysning herom, og om, hvordan han sikrer sig (og andre) mod faren. Man skal henstille, at afgørelsen af, om nyt giftkursus må anses for påkrævet i sådanne tilfælde, henlægges til den institution, der arrangerer de pågældende giftkurser (evt. statens plantepatologiske forsøg), efter nærmere aftale med et nævn, der vil blive omtalt nedenfor.

Når bortses fra de fornævnte fåtallige, meget stærke gifte, har udvalget ment, at samfundets interesse i den friest mulige adgang til erhvervelse og benyttelse af bekæmpelsesmidlerne og den omstændighed, at man ad anden vej, som nærmere vil blive omtalt nedenfor, mener at kunne tilvejebringe passende foranstaltninger til imødegåelse af giftfaren, bør føre til, at der for de øvrige bekæmpelsesmidler ikke fastsættes begrænsning i kredsen af forbrugere, der må købe og anvende disse præparater udover, at præparaterne i almindelighed ikke må udleveres til personer under 18 år. Denne aldersbetingelse er i forvejen gældende for de af giftlovgivningen omfattede gifte.

Giftrekvisitionerne og giftbøgerne foreslås altså afskaffet for bekæmpelsesmidlerne, og man skal herved anføre, at det er udvalgets opfattelse, at den nytte, der ved omsætningen af bekæmpelsesmidlerne er forbundet med giftrekvisitionerne, ikke står i rimeligt forhold til det arbejde, som det er for såvel forbrugerne som de handlende at have med disse blanketter at gøre. Det er iøvrigt udvalgets indtryk, at de nuværende bestemmelser om giftrekvisitionerne ofte ikke er blevet taget så nøje, som de burde, og de må derfor ofte anses for at være af ringe værdi.

Man har dernæst taget i betragtning, at den største fare — som omtalt — ligger deri, at forbrugerne normalt ikke kender og ikke har mulighed for at bedømme midlets giftvirkning og ikke er klar over, på hvilke måder han kan sikre sig mod forgiftning. Det er endvidere vigtigt, at forbrugeren har kendskab til de første symptomer på en forgiftning. Kan man give forbrugeren sådant kendskab for hver enkelt middel, tror og håber man, at forbrugeren vil være sig sit ansvar bevidst og opbevare og anvende midlet på en sådan måde, at der ikke sker uønsket skade.

De fornødne oplysninger mener man vil kunne gives på bekæmpelsesmidlets pakning ved en videre udbygning af de i øjeblikket gældende bestemmelser om giftmærket og godkendelse af brugsanvisning. Man opnår bl. a. herved, at også andre end køberen, der måtte få midlet i hænde, gennem den på pakningen fastgjorte advarselsmærkning altid har let adgang til at få fuldstændig klarhed over indholdets særlige karakter og over, hvordan han kan forholde sig for at undgå forgiftning ved anvendelsen af midlet. De tekniske vanskeligheder, der kan være forbundet med anbringelse af disse oplysninger på f. eks. meget små pakninger, mener man vil kunne overvindes ved anvendelse af „rulleetikette" o. lign. Man henviser herved til, at det er lykkedes at overvinde sådanne vanskeligheder ved de brugsanvisninger, som de af giftlovgivningen omfattede bekæmpelsesmidler nu skal være forsynet med.

Under udvalgets bestræbelser for at finde frem til mere almene synspunkter for, hvad der for de enkelte midler må anses for en både nødvendig og tilstrækkelig mærkning og angivelse af, hvad der bør iagttages af forbrugerne, har man inddelt midlerne (bortset fra førømtalte fåtallige gruppe) i 3 kategorier.

Den første gruppe omfatter stoffer, hvor det ved forsøg har vist sig, at indgivelse af mindre end 100 mg pr. kg af forsøgsdyrets legemsvægt medfører, at 50 pct. af de behandlede forsøgsdyr dør. Den næste gruppe omfatter præparater med lethal dosis 50 ved indgivelse af mellem 100 og 1 000 mg pr. kg legemsvægt, medens den sidste gruppe omfatter præparater med L D 50 over 1 000 mg pr. kg legemsvægt.

Man er imidlertid atter her stødt på den vanskelighed, at det for et middel med L D 50 ved indgivelse af f. eks. 90 mg pr. kg legemsvægt kan være upåkrævet at henføre midlet til den første kategori. Det kan f. eks. skyldes, at midlet normalt kun vil blive anvendt i ganske små mængder eller i en sådan form, eller på en sådan måde, at der praktisk taget ikke er denne store (teoretiske) giftfare. Omvendt kan det være utilstrækkeligt

at henføre et middel, der har L D 50 ved f. eks. 150 mg til den anden kategori. Man har derfor i stedet valgt følgende gruppering i fareklasse II, III og IV, idet fareklasse I omfatter de fåtallige, særdeles farlige gifte.

Fareklasse II omfatter bekæmpelsesmidler, som uden at falde ind under fareklasse I ved deres almindelige anvendelse kan medføre alvorlig, eventuelt akut dødelig forløbende forgiftning.

Fareklasse III omfatter bekæmpelsesmidler, som uden at falde ind under fareklasserne I—II dog ved deres almindelige anvendelse kan medføre en vis forgiftningsfare, medens

fareklasse IV omfatter de øvrige bekæmpelsesmidler, som ikke falder ind under fareklasse I—III.

Man er i udvalget klar over, at disse definitioner ikke udmærker sig ved stor skarp-
hed, men man må heroverfor fremholde, at opnåelse af et til alle sider rimeligt resultat under hensyn til de forskellige former, måder og mængder, hvorunder en og samme kemiske forbindelse vil blive anvendt i det praktiske liv, efter udvalgets opfattelse nødvendiggør en flydende grænse mellem de nævnte fareklasser.

Der opstår dernæst det spørgsmål, hvad der for præparater af henholdsvis fareklasse I—IV skal angives på pakningerne om giftens karakter og de forholdsregler, der kan iagttages for at imødegå giftfaren.

Først og fremmest bør præparaterne forsynes med en iøjnefaldende, kort, letfatte-
lig mærkning, og man foreslår, at midler i fareklasse I og II forsynes med det i de fleste lande kendte giftmærke, dødningehovedet trykt i hvidt på sort grund. Under dødningehovedet anføres: „STÆRK GIFT“.

For præparater i fareklasse III foreslås en mærkning med ordet: „GIFT“ trykt med hvide bogstaver på sort grund, medens der for midler i fareklasse IV foreslås ordet: „Forsigtig“. Da der i fareklasse IV imidlertid vil være en del præparater, der er relativt harmløse, foreslår man — bl. a. for ikke at afsvække værdien af mærkningen — at der kan gives tilladelse til, at denne mærkning udelades.

Man mener, at en sådan graderet mærkning vil være en god vejledning selv for personer, der ikke til daglig benytter bekæmpelsesmidler og måske kun stilles overfor eet af mærkerne. Man mener derhos, at en forbruger, der oftere anvender bekæmpelsesmidler, hurtigt vil blive bekendt med betydningen af de forskellige mærker, således at han, når han f. eks. står overfor valget imellem 2 eller flere bekæmpelsesmidler, der anses for lige egnede til det pågældende bekæmpelsesarbejde, kan vælge det middel, der indebærer den mindste risiko for ham og hvem, der ellers måtte få midlet i hænde.

For midler i fareklasse I bør det endvidere angives, at midlet kun må anvendes af personer, der af landbrugsministeriet har fået tilladelse hertil. Dernæst bør der for disse midler og for midler i fareklasse II, der også er farlige gifte, anføres: „Ved forgiftning tilkald straks læge“.

Disse korte angivelser tjener i hovedsagen til at vække forbrugerens opmærksomhed, men indeholder ikke nogen vejledning for ham om, hvordan giftfaren særlig manifesterer sig eller om, hvordan han kan imødegå faren. Sådan oplysning er efter udvalgets opfattelse nødvendig.

Man skal herefter redegøre for de drøftelser, der har været ført om, hvordan disse oplysninger bedst kan gives.

Man kunne indskrænke sig til at fastsætte en række mere almindelig holdte forskrifter og iøvrigt overlade det til fabrikanterne at udforme de for hvert enkelt middel

passende oplysninger indenfor de rammer, som sådanne forskrifter fastlægger, altså en ordning svarende nogenlunde til den i U.S.A. gældende.

For en sådan løsning taler bl. a., at fabrikanterne (importørerne) har det fulde kendskab til midlets sammensætning og derhos ofte har indhentet orientering om midlets giftvirkning overfor mennesker gennem forsøg, der har været foretaget til undersøgelse af midlets egenskaber. Endvidere kan anføres, at det må anses for betydningsfuldt, at fabrikanten kommer til at stå som den, der har det fulde ansvar for midlet ikke blot med hensyn til dets effektivitet, men også med hensyn til oplysningerne om dets giftighed for mennesker ved normal anvendelsesmåde. Udvalget anser det for vigtigt, at der ikke fastsættes regler, hvorved nogen del af ansvaret herfor væltes over på myndighederne. Skulle myndighederne påtage sig ansvaret for, at et bekæmpelsesmiddel bringes på markedet, måtte der fra myndighedernes side foretages så omfattende og ofte så langvarige forsøg m. v., at det ville betyde, at midlets udsendelse på markedet forsinkes stærkt, evt. til skade for samfundet som helhed. Sådanne undersøgelser af midlerne vil derhos medføre betydelige udgifter.

Udvalget mener på den anden side heller ikke at kunne tilråde, at det overlades helt til fabrikanterne indenfor visse rammer selv at udforme de advarsler og forsigtighedsforskrifter, som midlerne bør forsynes med, da sådanne rammer efter udvalgets skøn ikke kan blive fuldtud fyldestgørende. Et vist indseende fra myndighedernes side mener man bør være tilstede, bl. a. for at tilvejebringe ensartethed. Det vil f. eks. være uheldigt, om et relativt ufarligt middel af fabrikanten forsynes med en tekst, der lader formode, at midlet er meget giftigt, idet det vil svække værdien af den (korrekte) tekst, som en anden fabrikant forsyner sit meget giftige middel med.

Man mener, at disse modstående hensyn kan forenes i en bestemmelse om, at fabrikanterne fremkommer med forslag til, hvilke angivelser der efter deres skøn må anses for egnede til at imødegå den med de enkelte midler forbundne giftfare, hvilke forslag derefter gennemses og evt. rettes og suppleres af et af det offentlige nedsat, sagkyndigt udvalg eller nævn. Sådanne eventuelle ændringer skal dernæst forelægges vedkommende fabrikant, der da må tage stilling til, om han fortsat ønsker at bringe midlet i handelen under opfyldelse af de krav, der stilles af nævnet.

Man foreslår, at der fastsættes forbud mod at reklamere med eller på anden måde omtale, at nævnet har godkendt de foreslåede advarsler og den brugsanvisning, som af fabrikanten gives for midlet.

Forudsætningen for, at et sådant nævn vil kunne bedømme fabrikantens forslag, er imidlertid, at nævnet har mindst samme kendskab til det pågældende middels sammensætning som fabrikanten. Da de nuværende bestemmelser alene påbyder en oplysningspligt med hensyn til indholdet af aktive stoffer, vil det være nødvendigt at udvide oplysningspligten. Det er foran anført, at det kan være af afgørende betydning for graden af den med en gift forbundne fare, hvilke opløsningsmidler, klæbestoffer etc. der findes i midlet, og man foreslår derfor, at der pålægges fabrikanterne (importørerne) en pligt til overfor nævnet at afgive fuldstændig oplysning om procent og kemisk sammensætning af de virksomme stoffer i midlet og tillige oplysning om procent og type af opløsningsmidler, spredemidler, emulgeringsmidler, fyldstoffer o. lign.

Da en importør (eller fabrikant) ofte har kendskab til en del i udlandet indvundne erfaringer vedrørende et middels giftvirkning, og da sådanne oplysninger selvsagt kan være af værdi for nævnet ved dets bedømmelse af midlets giftvirkning, foreslår man derhos, at der gives nævnet beføjelse til at afkræve anmelderen de ham bekendte eller de for ham tilgængelige oplysninger om midlets giftvirkning.

Det vil foran bemærkes, at man for opløsningsmidler o. lign. kun har foreslået pligt til oplysning om typen af opløsningsmidler m. v., medens man for de virksomme bestanddele har ønsket den kemiske sammensætning fuldstændig oplyst. Dette hænger sammen med, at det almindeligvis vil være tilstrækkeligt for den rette bedømmelse af midlets giftvirkning at kende disse fyldstoffers type, men ikke nødvendigt at kende den helt nøjagtige sammensætning. Dertil kommer, at det for fabrikanterne er af stor økonomisk betydning, at det bevares som en fabrikationshemmelighed f. eks., hvilken kvalitet talkum der er anvendt i midlet.

Meget ofte vil nye midler, der kommer på markedet her i landet, være opfundet i udlandet, og der vil dér være foretaget en række forsøg og undersøgelser, hvis resultater nævnet vil kunne støtte sig til ved bedømmelsen af midlets giftvirkning, men det vil på den anden side også kunne forekomme, at der til nævnet anmeldes en ny kemisk forbindelse, der ikke er omtalt i den videnskabelige litteratur. Undertiden vil det være de sagkyndige muligt alene på basis af stoffets konstitutionsformel at kunne bedømme dets farlighed, men det vil i andre tilfælde være nødvendigt at foretage visse forsøg. Oftest vil man kunne klare sig med forsøg til belysning af den akutte forgiftning, men det kan ikke udelukkes, at det i givet fald bliver nødvendigt at foretage forsøg vedrørende den kroniske forgiftning.

Man har navnlig fra land- og havebrugets side været noget betænkelig ved, at der stilles krav om foretagelse af sådanne forsøg, da det samtidig skal foreslås, at midlerne ikke må bringes i handelen, før forsøgene er afsluttet; og da der muligvis vil kunne gå lang tid hermed vil forbrugerne i et tilsvarende tidsrum ikke kunne drage nytte af det nye middel.

Udvalgets toksikologiske sagkyndige har imidlertid oplyst, at de „akutte forsøg“, der foretages på mindre forsøgsdyr, kun vil tage 2—3 måneder, og at det formentlig kun i sjældne tilfælde vil være nødvendigt at foretage langvarige forsøg vedrørende den kroniske giftvirkning. Den nævnte sagkyndige har endvidere påpeget, at fabrikanterne som regel først bringer et nyt middel i handelen, når det ved praktiske forsøg i marken er påvist at midlet må anses for egnet til det pågældende bekæmpelsesarbejde. Da disse effektivitetsforsøg almindeligvis kun kan foretages på den bestemte årstid, hvor det pågældende skadedyr eller lign. optræder, kan toksikologiske forsøg, selvom de måtte strække sig over nogle måneder, ikke betyde nogen forsinkelse, forsåvidt fabrikanten anmelder midlet til nævnet samtidig med, at han foranlediger de praktiske forsøg iværksat.

Udover de foran omtalte beføjelser for nævnet med hensyn til de advarsler, som pakninger bør forsynes med, finder man endvidere, at nævnet bør have indseende med de af fabrikanterne udfærdigede brugsanvisninger, som ledsager bekæmpelsesmidlerne. Det vil jo være uheldigt, om der i den fremgangsmåde, som anvises for at opnå den størst mulige effekt af midlet, foreslås en anvendelsesmåde, som unødigt forøger giftfaren for brugeren eller andre mennesker, herunder også konsumenten af de behandlede land- og havebrugsprodukter. I givet fald kan det også tænkes, at brugsanvisningen angiver anvendelsesmåder, som er i strid med advarslerne.

Det er derimod *ikke* udvalgets tanke, at nævnet på nogen måde skal tage stilling til, om den af fabrikanten foreslåede brugsanvisning må anses egnet eller uegnet til at hidføre det tilsigtede resultat i bekæmpelsesarbejdet.

Imidlertid vil det ofte være praktisk at inkorporere en del af advarslerne i brugsanvisningen eller heri angive, hvad brugeren kan og bør iagttage for at nedsætte giftfaren mest muligt. Udvalget indstiller derfor, at det fastsættes, at brugsanvisningen skal godkendes af nævnet. Da det herefter er betydningsfuldt, at brugsanvisningen medfølger pakningen, indstiller man endvidere, at nævnet får beføjelse til at fastsætte, hvordan brugs-

anvisningen skal fastgøres på bekæmpelsesmidlets pakning, eller om det — navnlig ved mindre giftige midler — kan forsvares, at brugsanvisningen fremtræder som en selvstændig tryksag, der udleveres sammen med bekæmpelsesmidlet.

I sidstnævnte fald må man påregne dels, at brugsanvisningen ikke altid vil blive udleveret forbrugeren ved købet af midlet og dels, at brugsanvisningen undertiden bortkommer hos forbrugeren. De i brugsanvisningen indeholdte bestemmelser, der skal modvirke, at forgiftning sker, bliver da virkningsløse.

Udover de fornævnte beføjelser mener man endvidere, at det er påkrævet, at der gives nævnet en mere almindelig beføjelse til for de enkelte midler at fastsætte bestemmelser, som kan tjene til at formindske midlets giftfare. Det vil være uoverkommeligt at nævne, hvilke bestemmelser der i de enkelte tilfælde kan komme på tale, men man kan eksempelvis anføre, at nævnet bør kunne påbyde tilsætning af røbestoffer som f. eks. stærkt farvende elier lugtende stoffer til vædsker og f. eks. nysemidler til puddere dels for at imødegå forvekslinger med mindre farlige eller ufarlige stoffer og dels for at forebygge for kraftig udsættelse for giftstoffet under dets anvendelse.

Nævnets sammensætning.

Udvalget har indgående drøftet, hvilken sammensætning nævnet bør have.

Nævnets afgørelser vil bl. a. berøre forbrugernes, fabrikanternes og handelens interesser, og det kan være af betydning for nævnet, at det ved dets stillingtagen til f. eks. angivelser i en brugsanvisning får adgang til at drage fordel af den viden, de offentlige institutioner, der til daglig beskæftiger sig med bekæmpelsesmidler, er i besiddelse af.

Som naturligt er, har der derfor været fremsat en række forslag, som tilsammen — om de gennemføres — vil betyde, at alle disse interesser og institutioner repræsenteres i nævnet. Man har i udvalget imidlertid været enige om, at disse forslag ikke alle burde tiltrædes, idet det for at opnå en hurtig behandling af sagerne er ønskeligt, at antallet af medlemmer ikke er for stort.

Et flertal (15 af udvalgets 16 medlemmer) bemærker dernæst:

Nævnets opgave vil i første række være at bedømme præparaternes toksicitet, og der må derfor i nævnet være fornøden toksikologisk sagkundskab repræsenteret. Man mener, at der bør være såvel en læge som en dyrlæge, begge med toksikologisk indsigt og fremhæver, at nævnets afgørelser må bygge på disse sagkyndiges motiverede forslag.

Flertallet mener ikke, at statens forsøgsvirksomheder behøver at være direkte repræsenterede i nævnet, da man går ud fra, at de toksikologisk sagkyndige holder sig i nær kontakt med disse institutioner og i fornødent omfang forelægger dem de behandlede sager til udtalelse, således bl. a. angående advarslerne mod skader på bier.

Flertallet anser det dernæst for hensigtsmæssigt, at toksikologerne har nær kontakt med folk fra det praktiske liv ved deres stillingtagen til den række spørgsmål, der opstår ved behandlingen af de enkelte sager. Flertallet mener derfor, at der ved behandlingen af sagerne bør deltage repræsentanter for såvel forbrugere af præparaterne som for industrien og handelen. Idet man ikke mener, at det vil være muligt at finde en enkeltperson, der vil være i stand til at yde toksikologerne fyldestgørende vejledning med hensyn til anvendelsen m. m. af de mange forskellige bekæmpelsesmidler indenfor hele jordbrugets område, indstiller flertallet, at jordbruget bliver repræsenteret dels ved en repræsentant for landbruget

og dels ved en repræsentant for gartneri, frugtavl og havebrug. Følgende foreslås herefter som deltagere ved nævnets behandling af sagerne:

- 1 læge med toksikologisk indsigt.
- 1 dyrlæge med toksikologisk indsigt
- 1 repræsentant for landbruget (landbo- og husmandsforeningerne)
- 1 repræsentant for gartneri, frugtavl og havebrug og
- 1 repræsentant for industri og handel.

Det skønnes naturligt, at en af toksikologerne bliver nævnets formand. Det bemærkes, at flertallet har forudsat, at de af nævnet truffne afgørelser vil kunne indankes for landbrugsministeren.

Et mindretal (Chr. Olesen Tofterup) kan i hovedsagen tilslutte sig flertallets indstilling, men kan ikke tiltræde, at samtlige forbrugeres interesser er dækket ved de fornævnte 2 repræsentanter for jordbruget, og mindretallet skal derfor foreslå, at der yderligere ved sagernes behandling deltager en repræsentant for landsforeningen Dansk Frugtavl.

Såfremt dette forslag ikke anses for gennemførligt, skal mindretallet subsidiært foreslå, at de præparater, som nu er i brug, gennemgås af et nævn med en alsidig repræsentation, og at de midler, der fremover måtte komme, forelægges et nævn med følgende sammensætning:

- 1 læge med toksikologisk indsigt
- 1 dyrlæge med toksikologisk indsigt
- 1 repræsentant for statens forsøgsvirksomheder.

Dette 3-mandsnævn skal da ved behandlingen af sagerne følge de retningslinier, som er blevet fastlagt i det nævn, der har behandlet de nuværende midler.

Det samlede udvalg har haft visse betænkeligheder ved at foreslå oprettet et nævn med så vidtgående beføjelser, men man skal hertil anføre, at det ikke synes muligt at afstikke snævrere grænser for nævnets indflydelse på vilkårene for fabrikation, omsætning og anvendelse af bekæmpelsesmidler. Der tiltrænges efter udvalgets opfattelse netop smidigere bestemmelser end de nuværende, således at det til *enhver tid* er muligt at tage de forholdsregler, der må anses fornødne til imødegåelse af forgiftning, samtidig med at sådanne regler ikke skyder over målet. Man kan her atter benytte DDT som eksempel til belysning af udvalgets standpunkt. DDT har hidtil været anset for ret harmløst for mennesker, ja nærmest som ganske ufarligt. Ved nyere undersøgelser er det imidlertid påvist, at en så forsvindende lille mængde som $1\frac{1}{2}$ g af stoffet er i stand til under særlige forhold at medføre krampe og bevidstløshed hos mennesker, nemlig når stoffet indtages opløst i olie. For tiden anvendes DDT hovedsagelig i former (pulver), der ikke indebærer sådan særlig giftfare, og der er altså ingen grund for lovgivningen til særlig at interessere sig for stoffet, men den dag DDT måtte fremkomme i en sådan særdeles farlig opløsning, er det af stor forebyggende værdi, at der er let adgang til *straks* at gøre forbrugeren opmærksom på, at han står overfor et *helt andet* (giftigere) præparat end de DDT-præparater, han hidtil har anvendt i sin bedrift. Har man ikke et sådant forudgående indseende med og mulighed for fastsættelse af regler for nye midler, er der en alt for stor fare for forgiftningstilfælde.

Fabrikation og handel.

Man har i foranstående i hovedsagen omtalt de farer, der er tilstede ved forbrugernes anvendelse og opbevaring m. v. af de giftige præparater, og kun lejlighedsvis været inde på de farer, der er tilstede under præparaternes vej fra fabrikant (importør) til forbrugeren samt hos fabrikanterne ved præparaternes fremstilling.

Ifølge de nugældende bestemmelser må — foruden apotekere og de i giftlovens § 6 nævnte handlende — købmænd, detailhandlere, materialister og forbrugsforeninger til forbrugere sælge og udlevere en række giftholdige bekæmpelsesmidler, og have- og landbrugsorganisationer må til deres medlemmer i samme omfang udlevere bekæmpelsesmidler. Andre gifte kan af forbrugerne kun købes hos apotekere og de i giftlovens § 6 nævnte handlende (hvoraf findes ca. 25). Giftloven indeholder derhos en række bestemmelser om, hvem der må fremstille og indføre gifte, samt om hvem der må sælge og købe gifte til videresalg.

Udvalget har ment, at det har ligget udenfor, eller i hvert fald i udkanten af dets opgave at tage stilling til reglerne for indførsel og fremstilling af gifte, og man skal derfor her alene påpege, at det er muligt, at disse bestemmelser bør tages op til revision under hensyn til, at ikke alle de i land- og havebrug benyttede gifte er optaget på giftlovens lister, hvorfor lovens bestemmelser følgelig ikke altid skal iagttages.

Man skal dog foreslå, at det for fabrikanter og importører af bekæmpelsesmidler i fareklasse I—III (men ikke IV) fastsættes, at de skal opbevare deres lager af disse midler i afiåsedede skabe eller rum, der er mærket med ordet: „Gift“ og hvori ikke må opbevares andre varer. Dog bør beholdere (tromler og lign. pakninger) på 50 kg og derover med midler af fareklasse III kunne opbevares på anden måde, men dog ikke sammen med nærings- og nydelsesmidler. Endvidere bør fabrikanternes redskaber til afvejning og behandling af præparaterne ikke anvendes til andet brug eller i hvert fald først omhyggeligt rengøres. Det vil altså stort set sige, at man foreslår, at de i giftlovens § 8 fastsatte bestemmelser udvides til at omfatte alle bekæmpelsesmidler i fareklasse I—III.

For de øvrige handelsled foreslår man lignende bestemmelser som foran vedrørende opbevaring af bekæmpelsesmidler i fareklasse I—III, men skal derudover indstille visse ændringer i bestemmelserne om, hvem der må forhandle bekæmpelsesmidlerne.

Hvad først angår de fåtallige, meget giftige bekæmpelsesmidler i fareklasse I, har man foran omtalt, at man anser det for meget vigtigt, at disse midler kun kommer sådanne personer i hænde, som har kendskab til disse gifte. Et flertal (15 af udvalgets 16 medlemmer) skal derfor foreslå, at disse præparater til videreforhandling kun må købes af a) apotekere og b) de, der af landbrugsministeriet har opnået særlig tilladelse hertil. For sidstnævnte gruppes vedkommende har man dels tænkt på, at det kan være praktisk og tillige forsvarligt, at enkelte have- og landbrugsorganisationer kan videresælge disse gifte til deres medlemmer og dels tænkt på, at visse grosserere og frøhandlere kan have et naturligt krav på fortsat at kunne forhandle disse præparater og vil kunne opfylde den nævnte forudsætning for at være i besiddelse af giftene.

Dernæst foreslår flertallet, at kun fornævnte grupper a) og b) samt c) fabrikanten af det pågældende præparat må sælge midler i fareklasse I til videreforhandling. Derimod mener flertallet ikke at kunne gå ind for, at det tillades — således som det nu er tilladt — alle grosserere at forhandle disse gifte. Man henviser herved til, at det vel i giftlovens §§ 3 og 4 er tilladt grosserere at indføre og sælge gifte til videreforhandling, men flertallet skal samtidig påpege, at kredsen af grosserere ved næringsloven af 1931 blev betydeligt udvidet.

Ved giftlovens tilblivelse havde man formentlig ved betegnelsen grosserer haft de i § 31 i næringsloven af 29. december 1857 nævnte handlende for øje, altså personer, der var med-delt næringsbrev eller borgerskab på at drive „groshandel“, men derimod ikke indehavere af næringsadkomst som „købmand i stort og småt“ eller som „detailhandler“. Ifølge næringsloven af 28. april 1931 kan imidlertid alle handlende, der i et vist omfang sælger varer til andre næringsdrivende til videresalg, lade næringsbrevet forsyne med „grosserer-betegnelsen“. En sådan udvidelse har formentlig ikke været taget i betragtning ved giftlovens udformning.

Et mindretal (J. Rasmussen) finder ikke, at der skulle være anledning til at ændre de gældende bestemmelser vedrørende grossererens adgang til køb og salg af gifte, og anfører: „Det er naturligvis ikke mindretallets mening, at alle, der har opnået påtegningen „grosserer“ på næringsbrevet, skal give sig til at sælge gifte; der er ingen fare for, at dette sker. Grossisterens ret hertil har været gældende, også efter at udvidet adgang til grossererborgerskab ved lov af 1931 blev mulig. I de siden da forløbne 22 år har der så vidt vides intet misbrug fundet sted, og der synes derfor at mangle begrundelse for at fratage grossisterne denne ret.“

Forsåvidt angår salg (udlevering) og køb af fareklasse I's præparater til forbrug, anser man det nødvendigt, at disse præparater kun må udleveres til og kun købes af de personer, der overfor sælgerne dokumenterer at være i besiddelse af landbrugsministeriets tilladelse til at anvende præparatet.

Vender man sig dernæst til de øvrige bekæmpelsesmidler, er det en selvfølge, at disse midler også må forhandles til videresalg af de personer, der må forhandle de farligere midler i fareklasse I, og man finder også, at alle personer, der efter de nugældende bestemmelser må forhandle gifte, fortsat skal bevare denne adgang, men man mener desuden at kunne henstille, at der overhovedet ikke fastsættes nogen som helst begrænsning i adgangen til en gros handelen med bekæmpelsesmidler i fareklasse II—IV. Midlerne forbliver i de uåbnede, originale pakninger, så der skulle ikke være nogen særlig risiko forbundet med denne handel. Det forudsættes herved, at grossisterne opbevarer midlerne i giftskab eller giftrum. Forsåvidt angår de relativt ufarlige midler i fareklasse IV anser man det dog ikke for nødvendigt, at der stilles krav om opbevaring i giftrum (-skab).

Medens der således foreslås fri adgang til en gros handel, har man ikke turdet anbefale, at midlerne frit forhandles en detail.

Selvom udvalget ikke mener, at det — hvis handelen blev gjort fri — ville blive almindeligt, at bekæmpelsesmidler forhandles fra alle mulige forretninger, findes der dog forretninger, hvorfra forhandles levned- og nydelsesmidler, og hvor det meget vel kunne tænkes, at bekæmpelsesmidler også ville blive solgt til forbrugere, f. eks. fra udsalg i kolonihaveforeninger, og da levnedsmiddellovens bestemmelser ikke gælder for alle bekæmpelsesmidler, tiltrænges supplerende bestemmelser. Dertil kommer, at det vil være meget vanskeligt at føre kontrol med, at varerne opbevares betryggende (d. v. s. i giftskabe), dersom landets samtlige detailhandlere uden videre måtte sælge disse midler til forbrug. Udvalget har indgående drøftet, hvor grænsen skulle sættes. Man er enige om, at midlerne i fareklasse IV, der kun under særlige omstændigheder kan foranledige fare for forgiftning, må sættes i særlig gruppe, da det ikke anses for påkrævet, at disse opbevares i giftskab, og udvalget skal derfor ikke fraråde, at man undlader at fastsætte særlige begrænsninger i kredsen af detailhandlere, der må forhandle disse ret ufarlige præparater. Løvrigt vil andre bestemmelser, såsom kødkontrollovgivningen og sundhedsvedtægter sætte visse grænser. Tilbage er da præparaterne i fareklasse II og III. Som hovedregel må disse præparater efter de nugæl-

dende bestemmelser kun sælges til forbrug af handlende, som fører autoriseret giftbog. Det betyder, at man fra det offentliges side har kendskab til, hvor giften findes, hvilket letter kontrollen. Man har nu foran foreslået giftbøgerne afskaffet for bekæmpelsesmidler, men vil finde det hensigtsmæssigt, at der fra myndighedernes side haves et vist indseende med, i hvilke forretninger midlerne forhandles. Udvalgets drøftelser er endt med, at man skal foreslå, at bekæmpelsesmidlerne i fareklasse II og III til forbrug kun må sælges af erhvervsdrivende og organisationer, som har fået politiets tilladelse hertil samt af de foran under a—c nævnte personer. Politiet bør føre en fortegnelse over de meddelte tilladelser.

Udvalget skal henlede opmærksomheden på, at der hos handlende er en særlig mulighed for, at åbnede pakninger giver anledning til forgiftning ved spild af indholdet, og det foreslås derfor fastsat, at forhandlere ikke må være i besiddelse af åbnede originalpakninger. Denne bestemmelse er ikke tænkt at skulle gælde for afsvampningsanstalter og lign.

Almindelig bestemmelse om omhu og forsigtighed.

Udvalget foreslår ophævelse af en række af de nugældende restriktioner og begrænsninger i handelens og forbrugernes adgang til at erhverve giftige bekæmpelsesmidler, og man er overbevist om, at afskaffelsen af giftrekvisitionerne vil blive meget påskønnet af forbrugerne. Man må herefter se i øjnene, at disse giftstoffer i stigende omfang vil blive anvendt og opbevaret ude omkring hos befolkningen med den deraf flydende forøgede risiko for, at forgiftningstilfælde kan indtræde ved uforsvarlig eller tankeløs omgang med præparaterne.

Man mener på den anden side, at de foreslåede bestemmelser om en iøjnefaldende mærkning udvisende præparatets giftvirkningsgrad vil mane hovedparten af de personer, som får præparaterne i hænde, til at udvise forsigtighed.

Udvalget har ikke kunnet se bort fra muligheden af, at enkelte personer ikke måtte handle som de burde, og hvis forholdet var det, at sådan tankeløs eller uforsvarlig omgang med giftene alene udsatte den pågældende selv for fare, kunne man måske sige, at det måtte være hans egen sag, om han vil løbe en sådan risiko, men der er desværre ofte endnu større risiko for, at andre personers liv og helbred udsættes for fare. Her tænker man f. eks. på, at giftene anbringes på steder, hvor småbørn kan få fat i dem, eller at gifte omhældes i kopper eller andre beholdere, der anbringes i køkkener etc.

Efter de nugældende straffebestemmelser er der kun mulighed for at idømme straf for så vidt en sådan handlemåde faktisk medfører ulykkestilfælde, men man anser det for nødvendigt, at der, hvis bestemmelserne om giftrekvisitioner m. v. bortfalder, gælder en almindelig bestemmelse om, at giftige bekæmpelsesmidler skal omgås med forsigtighed og omhu, og således, at der åbnes mulighed for pålæggelse af straf også i de tilfælde, hvor en uforsvarlig handlemåde ikke får ulykkelige følger. Man skal derfor indstille, at den person, som på letsindig eller uforsvarlig måde opbevarer eller anvender præparaterne, ifalder straf uden hensyn til, om hans handlemåde eller undladelse af iagttagelse af forsigtighedsforskrifter i det pågældende tilfælde medfører forgiftning.

Økonomiske problemer m. m.

Udvalget har endvidere drøftet, hvilke udgifter der kan være forbundet med en gennemførelse af de foran nævnte forslag. Det foreslåede nævn vil medføre visse udgifter

til honorarer **til** medlemmer og sekretær og til kontorhold. I starten vil der være et ikke ringe arbejde med gennemgangen af samtlige de midler, der er på markedet, men når dette er overstået, må det påregnes, at størsteparten af arbejdet vil kunne afvikles uden større vanskeligheder, idet nævnet ved gennemgangen af de nuværende midler vil have erhvervet et stort erfaringsmateriale, som kan lette bedømmelsen af en del af de fremtidige præparater. Disse udgiftsbeløb kan efter udvalgets skøn ikke anses for afskrækkende, og det indstilles, at de bæres af statskassen.

Ved bedømmelsen af nogle præparater kan det blive nødvendigt at foranstalte forsøg, og man har drøftet, hvem der bør betale de dermed forbundne udgifter. Da det er foreslået, at anmelderen (d. v. s. fabrikanten eller importøren) af et bekæmpelsesmiddel skal give nævnet oplysning om præparatets sammensætning m. v. og alle ham bekendte eller tilgængelige oplysninger om præparatets giftvirkning, bliver det kun nødvendigt at foretage forsøg, for så vidt disse oplysninger ikke er fyldestgørende. Udvalget skal derfor foreslå, at nævnet i sådanne tilfælde stiller anmelderen overfor valget mellem at trække anmeldelsen tilbage eller enten at fremskaffe yderligere oplysninger eller at betale de med forsøgene forbundne udgifter.

Udvalget er af den opfattelse, at de supplerende toksikologiske undersøgelser, som nævnet i givet fald måtte anse for påkrævede, bør udføres på statsinstitutioner, der har erfaring i dette specielle forsøgsarbejde. Udvalget skal derfor henstille, at der stilles midler til rådighed for udbygningen af sådanne institutioners kapacitet både med henblik på gennemførelsen af nævnte undersøgelser og med det formål at tilvejebringe arbejdsforhold, der muliggør et intensiveret forskningsarbejde inden for plantebeskyttelsesmidlemes toksikologi.

I denne forbindelse skal anføres, at udvalget henstiller, at man fra dansk side tiltræder et forslag om et nordisk udvalg angående planteværnsmidler, som er fremsat i en til de nordiske regeringer stilet resolution fra konferencen om planteværnsmidlers toksikologi på Norges Landbrughøgskole 28.—29. marts 1952. Resolutionen vedlægges som bilag 6. Et organiseret nordisk samarbejde vil være den billigste og mest rationelle måde at løse de problemer på, som i hvert af landene har meldt sig i forbindelse med imødegåelsen af giftfaren fra de kemiske plantebeskyttelsesmidler.

Kontrollen med overholdelsen af de foreslåede bestemmelser vil formentlig bedst kunne varetages af kemikaliekontrollen samtidig med denne institutions kontrol med overholdelsen af de nuværende i medfør af lov nr. 76 af 9. marts 1948 udfærdigede bestemmelser. Det bemærkes herved, at kemikaliekontrollen af indenrigsministeriet har fået overdraget at føre tilsyn med overholdelsen af bestemmelserne vedrørende giftskab, giftbøger m. v., og at indenrigsministeriet årligt yder et beløb til kemikaliekontrollen til dækning af kemikaliekontrollens udgifter ved udførelse af giftkontrollen. For finansåret 1953—54 udgør beløbet 35 000 kr. (Finanslovens § 14, A. III. G. 2.).

Såfremt udvalgets forslag gennemføres, må det påregnes, at der må føres kontrol med et større antal handlende, end tilfældet er nu, men på den anden side vil den tid, der medgår **til** kontrol af en forretning, blive væsentlig kortere end nu, da det er meget tidskrævende arbejde at gennemgå giftbøgerne og afstemme dem med beholdninger, indkøb og salg mod giftrekvitioner. Udvalget skønner derfor, at der ikke bliver tale om nogen væsentlig ændring i udgifterne til kontrollen.

De foranstående synspunkter og forslag har man samlet i en skitse til en bekendtgørelse. Skitsen vedlægges som bilag 2. Det har været udvalgets tanke, at de i dette udkast

indeholdte bestemmelser — såfremt de måtte kunne tiltrædes — skulle optages i den i medfør af lov nr. 76 af 9. marts 1948 udfærdigede bekendtgørelse (f. t. bekendtgørelse af 8. juli 1950). En del af udkastets bestemmelser vil kunne placeres i et særligt kapitel, medens andre knytter sig nøjere til enkelte paragraffer i bekendtgørelsen og derfor bør indføjes ved disse.

En del af de foreslåede bestemmelser kan efter udvalgets skøn ikke udstedes i medfør af lov nr. 76 af 9. marts 1948 eller i medfør af giftloven og man har derfor udarbejdet en skitse til forslag til lov om tillæg til lov nr. 76 af 9. marts 1948 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr. Udkastet vedlægges som bilag 3.

Det fremgår af de 2 udkast, at udvalget søger at samle alle bestemmelser vedrørende bekæmpelsesmidler under eet ministerium, nemlig landbrugsministeriet. Man mener, at dette må indebære en forenkling af administrationen.

De foreslåede reglers forhold til giftloven m. m.

Den foreslåede overførsel af en del af indenrigsministeriets sagområde til landbrugsministeriet kræver imidlertid visse ændringer i giftloven og i de i medfør af giftloven udfærdigede bekendtgørelser, men forinden man nærmere skal omtale disse ændringer, skal man fremhæve, at man ved de i fornævnte 2 udkast foreslåede bestemmelser alene har haft sådanne bekæmpelsesmidler for øje, som er omfattet af bestemmelserne i §§ 2, 3 og 4 i bekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1950, altså foreligger eller inden anvendelsen har foreligget i originalpakning forsynet med de i bekendtgørelsens § 4 nævnte deklARATIONER. Ifølge nævnte bekendtgørelses § 8, jfr. lovens § 5, er imidlertid en række stoffer på visse betingelser fritaget for opfyldelse af kravene i bekendtgørelsens §§ 2, 3 og 4, og det er hensigtsmæssigt at bibeholde bestemmelsen i § 8. Dette betyder, at stoffer, der forhandles efter § 8, s bestemmelser, ikke vil blive omfattet af de her foreslåede regler til beskyttelse af befolkningen.

Da det er nødvendigt, at der for disse stoffer, for så vidt de er af en sådan farlighed, at de er optaget på giftlovens lister, iagttages visse forsigtighedsforskrifter, må man falde tilbage på giftlovgivningens almindelige regler. Som følge heraf vil man ikke uden videre kunne undtage bekæmpelsesmidler fra giftlovens bestemmelser bl. a. også under hensyn til, at definitionen i § 1 i lov nr. 76 af 9. marts 1948 af bekæmpelsesmidler er meget vid og omfattende, ja vel næsten omfatter alle gifte.

Udvalget foreslår herefter, at stoffer, der er (eller angives at være) virksomme til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr, ikke berøres af giftlovens bestemmelser, for så vidt stofferne foreligger i originalpakning, der er forsynet med de foran foreslåede, af nævnet godkendte angivelser. Hvis sådanne stoffer imidlertid lovligt, jfr. § 5 i lov nr. 76 af 8. marts 1948, ikke foreligger i originalpakninger, er de derimod underkastet giftlovens bestemmelser. Da imidlertid kun et mindretal af de stoffer, der lovligt kan sælges i medfør af fornævnte § 5, er optaget på giftlovens lister, vil det sige, at giftlovens bestemmelser om giftrekvisitioner m. v. i praksis ikke får noget stort anvendelsesområde for så vidt bekæmpelsesmidler angår.

Dette hovedsynspunkt om, at bekæmpelsesmidler i originalpakninger ikke berøres af giftloven, medfører imidlertid en del ændringer i giftloven.

I § 3, stk. 1, nr. 8, i giftloven bør ordene: „derunder afsvampningsanstalter“ udgå.

§ 3, stk. 2, i giftloven bør udgå. De gifte, som det i henhold til denne lovbestemmelse kunne tillades gartnere og landbrugere m. v. selv at importere, var kun de fåtallige gifte, som er nævnt i bekendtgørelse nr. 45. af 28. februar 1931 med senere 3 tillæg. Bestemmelsen har ikke haft nogen praktisk betydning. Endvidere vil landbrugere m. v. fortsat kunne

indføre sådanne gifte, som ikke findes på giftlovens lister, som f. eks. blåsten (under iagttagelse af bekæmpelsesmiddelovgivningens bestemmelser).

§ 4, stk. 1, nr. 9, bør udgå. Bestemmelsen giver giftfabrikanter og grossererere m. fl. ret til købmand og visse andre at udlevere i originalpakninger de i bekendtgørelsen nr. 45 af 28. februar 1931 med senere tillæg særlig nævnte gifte. I udvalgets forslag til bekendtgørelse foreslås en videregående adgang for grossister til udlevering af bekæmpelsesmidler i originalpakninger, nemlig for alle midler, dog til dels med undtagelse af midler i fareklasse I.

§ 4, stk. 2, bør udgå. Bestemmelsen åbner adgang for visse landmænd og gartnere m. v. til hos grossister m. fl. at købe visse nærmere angivne gifte i løs vægt (altså ikke i originalpakninger). Efter bekæmpelsesmiddelovgivningen kan bestemmelsen kun finde anvendelse på de stoffer, som i henhold til § 8 i bekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1950 kan sælges uden opfyldelse af bestemmelserne i bekendtgørelsens §§ 2, 3, 4 og 13. Bestemmelsen er givet på en tid, da man indenfor planteværnsmidlerne kun opererede med fåtallige, ukomplicerede stoffer, hvis skadevoldende egenskaber forbrugerne var fortrolige med, men bestemmelsen bør nu ikke længere opretholdes, da det må anses for betydningsfuldt, at forbrugerne gennem bestemmelserne om advarselsmærkningen og brugsanvisningen får oplysning om de nu anvendte komplicerede stoffer, som forbrugeren ikke kan kende til bunds alle sammen. Iøvrigt vil alle giftstoffer, som i henhold til § 8 i bekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1950 må sælges i løs vægt, kunne købes hos apotekere og de såkaldte § 6 handlende.

§ 5 bør udgå. Bestemmelsen åbner adgang for købmænd m. fl. til at forhandle nogle nærmere angivne giftstoffer til bekæmpelse af plantesygdomme m. v., men dog kun når bekæmpelsesmidlet foreligger i ubrudt originalpakning. I den af udvalget foreslåede bekendtgørelse udvides de pågældende handlende m. fl.'s adgang til salg af bekæmpelsesmidler i originalpakninger, idet det foreslås, at bekæmpelsesmidler i originalpakninger henhørende til fareklasse IV af alle og enhver må sælges til forbrugerne, og at midler i fareklasse II—III må sælges af handlende, som har fået politiets tilladelse hertil. For midler i fareklasse I kræves, at den handlende har opnået landbrugsministerens tilladelse til sådant salg.

§ 10, stk. 2. Her udgår ordene: „og ved udlevering af de i § 5 omhandlede gifte i de af indenrigsministeren godkendte pakninger“, da bestemmelsen om giftrekvizition bortfalder for bekæmpelsesmidler i originalpakninger.

§ 10, stk. 4, 2. pkt.: „For de i §§ 5 og 6 nævnte handlendes, forbrugsforeningers, foreningers og organisationers vedkommende.. .“ ændres til „For de i § 6 nævnte handlendes vedkommende. . .“, da giftrekvizitionen foreslås afskaffet for bekæmpelsesmidler i originalpakninger.

§ 14. Udgår. Ved det af udvalget fremsatte udkast til lovforslag bliver bestemmelsen overflødig, når bortses fra den i paragraffen indeholdte bemyndigelse til at fastsætte forsigtighedsregler ved udryddelsen af skadedyr i skibe. Der er ved den her i giftloven indeholdte bemyndigelse særlig tænkt på udryddelse af rotter i skibe, men her findes nu særlige — i medfør af anden lov udfærdigede — bestemmelser, hvorfor denne del af § 14 også anses for overflødig.

Endelig finder udvalget det naturligt, at der i giftloven indsættes en bestemmelse om, at forsigtighed og påpasselighed skal udvises ved omgang med gift, og at overtrædelse heraf ved uforsvarlig eller letsindig anvendelse og opbevaring m. v. af gifte kan medføre strafansvar.

I denne forbindelse skal man henlede opmærksomheden på det problem, der opstår ved, at bøder for overtrædelse af lov nr. 76 af 9. marts 1948 og de i medfør af denne

lov fastsatte bestemmelser indgår i det i lovens § 14 nævnte fond, og at bøder for overtrædelse af bestemmelser, der er givet til beskyttelse af menneskers sundhed formentlig bør indgå i statskassen.

Som en konsekvens af fornævnte forslag om ændringer i giftloven må der formentlig også foretages en mindre ændring i § 6 i lov nr. 174 af 28. april 1950 om levnedsmidler m. m. Sidste punktum i § 6, stk. 1, foreslås affattet således: „Endvidere kan handlende opbevare bekæmpelsesmidler, jfr. § 1 i lov nr. 76 af 9. marts 1948, uanset at de pågældende bekæmpelsesmidler er giftholdige, i det omfang og på de betingelser dette er tilladt i lovgivningen om bekæmpelsesmidler.“

Man vedlægger som bilag 4 udkast til forslag til lov om ændring i lov nr. 34 af 28. februar 1931 om gifte og andre for sundheden farlige stoffer samt som bilag 5 udkast til forslag til lov om ændring i lov nr. 174 af 28. april 1950 om levnedsmidler m. m.

Gennemføres disse forslag skal nogle af de af indenrigsministeriet i medfør af giftloven udfærdigede bekendtgørelser ophæves, nemlig de, der særlig vedrører gifte til bekæmpelse af plantesygdomme og insekter samt andre dyr, der er skadelige for have- og landbruget.

Resumé.

Udvalget kan sammenfatte sine drøftelser i følgende:

I et stadig videre omfang anvendes giftstoffer her i landet til bekæmpelse af ukrudt og skadedyr i land- og havebrug m. v.. De benyttede kemiske forbindelser er ofte syntetiske stoffer af en meget kompliceret sammensætning og af stor giftighed for mennesker og dyr. Giftlovgivningens bestemmelser, der er fastsat på en tid, hvor man indenfor land- og havebruget i hovedsagen kun anvendte ukomplicerede kemiske forbindelser, anser man for at være for usmidige og for ikke at være i stand til længere at yde befolkningen en tilstrækkelig beskyttelse. Man vil ganske vist nok ved at optage en lang række stoffer på giftlovens lister kunne nå til en tilsyneladende god beskyttelse, men konsekvensen vil samtidig være, at der for en lang række præparater kommer til at gælde bestemmelser, der er uforholdne, og som det derhos må forventes, at store kredse af befolkningen ikke føler sig forpligtet til at overholde, hvilket kun kan svække respekten for lovgivningen i de tilfælde, hvor overholdelse af bestemmelserne er påkrævet til imødegåelse af forgiftning.

Besvarelsen af det dernæst rejste spørgsmål om, hvilke regler der da fremtidig bør være gældende for at hidføre en rimelig beskyttelse af befolkningens sundhed, har i høj grad været vanskeliggjort af, at de giftige stoffer er af meget forskellig giftvirkning og anvendes i meget forskellige koncentrationer, ligesom giftvirkningsgraden er afhængig af, i hvilke former (fast eller flydende) giftstofferne indgår i bekæmpelsesmidlerne, og af, hvilke fyldstoffer og klæbestoffer m. v. der indgår i præparatet, derunder de såkaldte synergister. Endvidere er giftfaren afhængig af, hvornår midlerne anvendes (residue-problemet), hvordan midlerne virker (f. eks. spørgsmålet om de systemiske gifte) og iøvrigt af, hvor og hvordan midlerne almindeligvis vil blive anvendt (i beboelsesrum eller på åben mark, i små mængder under anvendelse af håndapparater eller i store mængder under anvendelse af maskindrevne redskaber o. s. v.).

Udvalget fremhæver, at en stor del af giftfaren beror derpå, at forbrugerne ikke er i stand til at bedømme de enkelte præparaters giftfare. Udvalget har derfor forsøgt at finde den bedste måde, hvorpå befolkningen kan underrettes om giftfaren og få kendskab til, hvordan præparaterne kan anvendes med mindst mulig forgiftningsrisiko for mennesker og husdyr.

Udvalget påpeger, at ansvaret for, at bekæmpelsesmidlerne under forskriftsmæssig transport, oplagring og anvendelse ikke forvolder skade på mennesker og husdyr i første række påhviler fabrikanterne, men at også enhver, der senere kommer i besiddelse af giftstofferne, har ansvar for, at præparaterne opbevares og anvendes m. v. på en sådan måde, at risikoen for forgiftning nedsættes mest muligt.

For at kunne foreslå mere almene regler for fremstilling, forhandling og anvendelse m. v. af de vidt forskellige præparater har udvalget foretaget en opdeling af bekæmpelsesmidlerne i fire fareklasser. I fareklasse I har man placeret sådanne midler som blåsyre og klorpikrin, ved hvis anvendelse forgiftningsfaren er så stor, at det kun kan forsvares, at midlerne anvendes af personer, der har et særligt kendskab til gift samt til faren ved at omgås gift. I fareklasse II er placeret bekæmpelsesmidler af mindre farlighed end midler i fareklasse I men dog af en sådan giftvirkningsgrad, at de ved deres almindelige anvendelse kan medføre alvorlig evt. akut dødelig forløbende forgiftning. Fareklasse III omfatter bekæmpelsesmidler, som uden at falde ind under fareklasse I eller II ved deres almindelige anvendelse kan medføre en vis forgiftningsfare, medens fareklasse IV omfatter de øvrige bekæmpelsesmidler.

Som en første beskyttelsesforanstaltning foreslår man, at bekæmpelsesmidlernes etikette forsynes med en advarselmærkning af graderet „blikfang" alt efter, hvilken fareklasse bekæmpelsesmidlerne må henføres til.

Dernæst foreslår man visse begrænsninger i kredsen af personer, der en gros og en detail må forhandle bekæmpelsesmidler i fareklasse I—III (men ikke IV). Begrænsningen er for midler i fareklasse I større end de nuværende bestemmelser, og for de øvrige fareklasser foreslås nærmest en udvidelse af kredsen.

For fabrikanternes og de handlendes opbevaring af midlerne foreslår man stort set de nugældende bestemmelser om giftskab m. v. opretholdt, dog at reglerne lempes med hensyn til midlerne i fareklasse IV.

Størst vanskelighed har det voldt at finde frem til regler, der tager sigte på at imødegå forgiftning, medens bekæmpelsesmidlerne opbevares hos eller anvendes af forbrugerne samt på at imødegå forgiftningsfaren for konsumenterne af de behandlede planter og planternes frugter.

Udvalget mener, at den bedste måde til imødegåelse af forgiftning her er, at befolkningen får oplysning om og kendskab til det pågældende middels særlige egenskaber samt om, hvordan giftfaren kan formindskes. For de fåtallige midler i fareklasse I må det derhos anses for påkrævet, at forbrugeren har et større kendskab til disse gifte end forbrugerne i almindelighed har. Det foreslås derfor, at sådanne midler kun må anvendes af personer, der har gennemgået et særligt giftkursus eller på anden måde dokumenterer et særligt kendskab til gift.

For de øvrige midler anser man det for muligt på midlernes etiketter at give forbrugerne oplysninger om giftfaren, hvilke oplysninger vil være meget forskellige fra præparat til præparat.

Man finder det naturligt, at fabrikanten, der kender midlets sammensætning, giver de fornødne oplysninger i så henseende. Men da det er meget vigtigt, at oplysningerne er rigtige og fyldestgørende og samtidig ikke går videre end påkrævet, foreslår man, at oplysningerne kontrolleres og eventuelt korrigeres og suppleres af et af landbrugsministeren nedsat nævn bestående af toksikologer m. fl. sagkyndige. Det pågældende nævn bør endvidere have indseende med, at den brugsanvisning, som fabrikanten anbefaler for midlet, ikke anviser anvendelsesmåder, der i eks. unødigt forøger giftfaren.

Man foreslår endvidere, at nævnet afgør, til hvilken fareklasse de enkelte bekæmpelsesmidler skal henføres. De foreslåede bestemmelser forudsætter, at midlerne ikke må bringes i handelen, forinden de af nævnet er blevet klassificeret, og nævnet har godkendt etikettens oplysninger og brugsanvisningen.

Ved sådanne bestemmelser bliver giftlovgivningens regler forsåvidt overflødige for bekæmpelsesmidler i pakninger, og under hensyn hertil og til, at man har fundet det hensigtsmæssigt i videst muligt omfang at samle bestemmelserne om bekæmpelsesmidler under samme ministerium, henstiller man, at de fornødne lovbestemmelser til imødegåelse af bekæmpelsesmidlers giftfare fastsættes i en tillægslov til lov nr. 76 af 9. marts 1948, og at der heri gives landbrugsministeren fornøden bemyndigelse til på grundlag af sagkyndiges undersøgelse af præparaterne at fastsætte vilkårene for forhandling, opbevaring og brug m. v. af disse, samt til at overlade det til et af ministeren nedsat nævn at fastsætte bestemmelser for de enkelte bekæmpelsesmidler sigtende til at imødegå, at midlerne forvolder skade på mennesker og husdyr.

Samtidig foreslås en række ændringer i giftloven, først og fremmest at giftlovens regler ikke skal gælde for bekæmpelsesmidler i originalpakninger, og dernæst nogle mindre ændringer, der hovedsagelig er en konsekvens af nævnte bestemmelse.

De foreslåede bestemmelser indebærer for forbrugerne en lettelse i adgangen til erhvervelse af giftstoffer, og man er da heller ikke blind for, at enkelte forbrugere kan tænkes at misbruge denne frihed og ved letsindig og uforsvarlig opbevaring og anvendelse af stofferne udsætte andres liv og helbred for fare. Det foreslås derfor, at sådan uforsvarlig adfærd belægges med straf. Man påpeger, at de af udvalget her foreslåede bestemmelser kun finder anvendelse for farlige stoffer, som foreligger i originalpakninger, og at bekæmpelsesmiddellovgivningen giver adgang til, at sådanne farlige stoffer forhandles på anden måde. Man finder, at denne adgang bør bevares, og har forudsat, at giftlovgivningens bestemmelser i så fald fortsat bevarer deres gyldighed. Men man finder det hensigtsmæssigt, at det også her påbydes, at giftstofferne skal omgås med forsigtighed og omhu.

Udvalgets synspunkter har man samlet i nedennævnte udkast som man tillader sig at indstille søges gennemført.

- a. Forslag til lov om tillæg til lov nr. 76 af 9. marts 1948 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr,
- b. Forslag til lov om tillæg til lov af 28. februar 1931 om gift og andre for sundheden farlige stoffer,
- c. Forslag til lov om ændring af lov nr. 174 af 28. april 1950 om levnedsmidler m. m. samt i
- d. en række i bekendtgørelsesform udfærdigede detailbestemmelser.

København i august 1953.

Ernst Gram.	H. Ingvard Petersen.	J. L. Schnicker.	H. Wichmand.	P. Bonnevie.
F. K. Damgaard.	A. Stauning.	Chr. O. Tofterup.	Reinhardt Kristensen.	
S. Dalgaard-Mikkelsen.	Rasmus Reeh.	Poul Møller.	J. Rasmussen.	Jørgen A. Pedersen.
	N. Aage Christensen.	Thorkil Christensen.		

Betænkning afgivet af det toksikologiske udvalg under det af landbrugsministeriet nedsatte udvalg vedrørende farlige plantebeskyttelsesmidler.*)

Ved et møde den 3. september 1951 i landbrugsministeriets udvalg vedrørende farlige plantebeskyttelsesmidler blev det besluttet at nedsætte et underudvalg, det toksikologiske udvalg, med den opgave at undersøge, hvilke af de stoffer og præparater, der anvendes ved bekæmpelsen af plantesygdomme, ukrudt og skadedyr, der må anses for sundhedsfarlige for mennesker (og husdyr), og hvilke foranstaltninger der må anses for nødvendige til imødegåelse af denne fare.

Udvalgets sammensætning blev

formanden, forstander *E. Gram*,
professor *P. Bonnevie*,
professor *S. Dalgaard-Mikkelsen* og
forstander *H. Wichmand*.

Udvalget har holdt en række møder, hvorunder man har foretaget en gennemgang af de af statens forsøgsvirksomhed anerkendte specialpræparater til bekæmpelse af plantesygdomme og skadedyr, og endvidere de stoffer der omtales i de af det amerikanske landbrugsministerium fastsatte bestemmelser af 14. november 1949 om gennemførelse af en forbundslov om insekt- og svampedræbende midler m. v.

Udvalget er klar over, at der af hensyn til den videst mulige anvendelse af de nyttige bekæmpelsesmidler i land- og havebrug m. v. bør være de mindst mulige begrænsninger i adgangen til anskaffelsen og benyttelsen af præparaterne, men mener på den anden side, at mange af stofferne er så giftige, at det ikke kan forsvares, at befolkningen, der ikke har mulighed for at bedømme stoffernes farlighed, har adgang til stofferne, uden at der for deres forhandling, fordeling, opbevaring og brug gennem lovgivningen fastsættes regler, der tager sigte på oplysning og vejledning af befolkningen.

Såfremt befolkningen får fuldstændig oplysning om præparaternes eventuelle giftighed, herunder om, hvilke forsigtighedsforanstaltninger der kan og bør tages til imødegåelse af giftfaren, mener udvalget, at det vil kunne forsvares at slække på de nuværende restriktioner vedrørende forhandling af giftstofferne. Sådanne oplysninger vil som oftest kunne gives på præparaternes etiketter. For mange af stofferne må det imidlertid anses nødvendigt at påbyde, at visse forsigtighedsforskrifter for anvendelse og opbevaring af stofferne skal iagttages, og overtrædelse af sådanne forskrifter bør belægges med straf.

Under den fornævnte gennemgang af bekæmpelsesmidlerne har man for hvert enkelt stof eller præparat drøftet dets giftighed under hensyntagen til dets anvendelsesmåde, navnlig om stoffet anvendes i flydende form som ved sprøjtning eller forstøvning eller i fast form som ved pudring, og sammenholdt disse anvendelsesmåder med de former

*) Opmærksomheden henledes på, at nogle af de i nærværende bilag 1 af et underudvalg fremsatte forslag under det samlede udvalgs drøftelser er blevet ændret med tilslutning fra underudvalgets medlemmer.

for optagelse i organismen (gennem huden eller ved indånding etc.), som i det enkelte tilfælde gør stoffet farligt.

Herunder er også drøftet ønskeligheden af tilsætning af røbestoffer som f. eks. stærkt farvende eller lugtende stoffer til vædsker og f. eks. nysemidler til puddere dels for at imødegå forvekslinger med mindre farlige eller ufarlige stoffer og dels for at forebygge for kraftig udsættelse for giftstoffet under dets anvendelse.

Man gør opmærksom på, at der for præparater af stort set nogenlunde samme kemiske sammensætning kan være afgørende forskel i præparaternes toksiske virkning og at f. eks. tilsætning af i sig selv harmløse stoffer væsentlig kan forøge giftigheden af et giftstof (f. eks. kan tilsætning af klæbestof forøge absorption gennem huden). Dette har medvirket til, at udvalget er kommet til den opfattelse, at det ikke er tilrådeligt en gang for alle at fastlægge i regulativ- eller bekendtgørelsesform, hvilke bestemmelser vedrørende fordeling, opbevaring, anvendelse, etikettering o. s. v., der bør fastsættes for de forskellige giftstoffer, der anvendes i bekæmpelsesarbejdet. Dette standpunkt understøttes yderligere af, at det må forventes, at der til stadighed vil fremkomme nye præparater, hvori dels vil blive anvendt kemiske forbindelser, der hidtil ikke har været anvendt på heromhandlede område, og hvori dels de nu anvendte kemiske forbindelser vil indgå i andre mængdeforhold og blive blandet med eller opløst i andre kemiske forbindelser end nu benyttet.

Opstilling af faste regler for forhandling, etikettering o. s. v. for hvert af de aktive kemiske stoffer anser udvalget derfor for at være upraktisk og uhensigtsmæssigt især under hensyn til, at det må anses for givet, at reglerne ofte må suppleres og eventuelt ændres, efterhånden som nye, nu ukendte, præparater kommer frem.

Sådanne generelle forud fastlagte regler vil endvidere kunne komme til at virke unødige og rigoristiske, idet ret giftige stoffer ved at sammensættes med visse andre stoffer eller ved at anvendes i særlig form, som f. eks. i pudder, undertiden vil være væsentlig mindre farlige.

Man vil derfor i stedet foreslå, at det påbydes, at giftvirkningen af alle præparater må bedømmes forinden de bringes i handelen, og at det på grundlag af denne bedømmelse i hvert enkelt tilfælde fastsættes, hvad der for det pågældende præparat bør iagttages af forbrugeren, for at denne kan sikre sig og andre i videst muligt omfang mod forgiftning.

Det foreslås derfor, at der nedsættes et stående udvalg med bemyndigelse til at bedømme de enkelte præparater og at fastsætte de nærmere regler for deres anvendelse, mærkning m. v. indenfor de i loven givne rammer. Et sådant udvalgs sammensætning har man ikke ment at burde tage stilling til udover at der — foruden repræsentanter for de i § 10 i lov nr. 76 af 9. marts 1948 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr nævnte organer — naturligvis må være fornøden toksikologisk sagkundskab repræsenteret, herunder repræsentation fra sundhedsstyrelsen.

Da der i bekæmpelsesarbejdet anvendes gifte med meget forskellig giftvirkningsgrad og præparater af forskellig farlighed, og det derfor — som antydnet — er naturligt, at det ikke er påkrævet at stille lige store krav til alle bekæmpelsesmidlerne, har man undersøgt muligheden af at samle disse i grupper for derigennem at åbne mulighed for fastsættelse af visse generelle krav med hensyn til advarsler, forskrifter for opbevaring, anvendelse etc., der for de enkelte grupper skal eller bør opfyldes af forbrugerne.

Ved en sådan gruppering har man først og fremmest haft opmærksomheden henledt på de stærkeste gifte, såsom cyanmidler, klorpikrin og metylbromid, (fareklasse I), og udvalget har ikke for denne fareklasse turdet anbefale fri handel og fri anvendelse, men må mene, at disse meget farlige stoffer kun må udleveres mod giftrekvision og kun an-

vendes af særlig autoriserede personer i lighed med de nu for cyan gældende regler, hvorved dog bemærkes, at visse mindre ændringer heri muligt er ønskelige.

De øvrige bekæmpelsesmidler har udvalget opstillet i 3 grupper, hvoraf den første gruppe (fareklasse II) omfatter præparater, hvor indgivelse af mindre end 100 mg pr. kg legemsvægt medfører, at 50 pct. af de behandlede forsøgsdyr dør. Den næste gruppe (fareklasse III) omfatter præparater med lethal dosis 50 ved indgivelse af mellem 100 og 1 000 mg pr. kg legemsvægt, medens den sidste gruppe (fareklasse IV) omfatter præparater med L D 50 over 1 000 mg pr. kg legemsvægt.

Der vedlægges en fortegnelse (bilag 1), hvori er angivet, i hvilke grupper de mest anvendte bekæmpelsesmidler tænkes placeret.

De til fareklasse II henhørende midler er meget farlige gifte, og deres anvendelse i bekæmpelsesarbejdet har i udlandet endog medført dødsfald, ligesom der herhjemme er indberettet flere svære forgiftningstilfælde. Såfremt der derfor skal være fri forhandling, må man — jfr. foran — til gengæld forlange, at brugeren er fuldstændig underrettet om giftigheden og symptomerne på forgiftning og er bekendt med de foranstaltninger, der bør træffes til begrænsning af faren for forgiftning.

Man har overvejet at foreslå fastsat, at fareklasse II's stoffer kun måtte anvendes af dertil autoriserede personer (på maskinstationer og lignende), men under hensyn til land- og havebrugets interesser har man, omend med nogen betænkelighed, ment at kunne nøjes med, at det fastsættes, at midlerne kun må benyttes af personer, der er i besiddelse af bevis (licenskort) for at have modtaget fornøden vejledning. Man har tænkt sig en sådan vejledning givet ved 1 a 2 foredrag på landbrugsskoler eller andre steder af fagmænd fra statens forsøgsvirksomheder og fra landbrugsskolerne samt af land- og havebrugskonsulenter, der må forsynes med nødvendigt foredragsmateriale. Ved assistance fra de nævnte skulle det i løbet af et års tid være muligt for alle forbrugere, der har interesse deri, at erhverve det omhandlede bevis.

Det må anses for påkrævet, at der føres kontrol med, at en sådan bestemmelse overholdes, men dette skulle heller ikke være så vanskeligt at få gennemført ved hjælp fra politiet m. v. ved lejlighedsvis henvendelse til landmænd m. v., som er i færd med sprøjtearbejde eller lignende.

Vedrørende mærkning af præparater hørende til fareklasse II foreslås påbudt anvendelse af dødningehoved og ordene „Farlig gift" og „Må kun anvendes af personer, der har erhvervet særlig tilladelse hertil (Licenskort)" samt „Ved forgiftning tilkald straks læge", og derefter oplysninger og forskrifter, hvis nærmere indhold må være afhængig af præparatets sammensætning, anvendelsesmåde etc.

Som eksempel på sådanne forskrifter kan nævnes: Skal opbevares i aflåset giffskab. Opbevares på et for børn utilgængeligt sted. Brandfarligt. Brug gummihandsker. Afvask hænder og ansigt efter brugen.

Iøvrigt vil udvalget mene, at bekæmpelsesmidlerne kun må forsynes med mærkning som foran foreslået samt de i bekæmpelsesmiddellovgivningen iøvrigt påbudte angivelser, jfr. § 4 i bekendtgørelse af 8. juli 1950 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr, medens angivelser vedrørende midlernes anvendelsesmåde og lignende merkantile og reklamemæssige angivelser må henvises til en særlig tryksag indlagt i eller vedlagt pakningen.

For præparater, **der** må henføres **til** fareklasse III, foreslås alene mærkning med

ordene: „Farlig gift“ og „Advarsel“ efterfulgt af en kort beskrivelse af faren ved brugen og de forsigtighedsforanstaltninger, der *skal* iagttages til imødegåelse af giftfaren.

For denne fareklasse foreslås altså ingen begrænsninger hverken i handel eller i kredsen af personer, der anvender præparaterne, men på samme måde som i de fornævnte fareklasser kan det for de enkelte præparater være nødvendigt at påbyde overholdelse af visse forskrifter til imødegåelse af forgiftningsfaren.

For præparater i fareklasse IV foreslås mærkningen: „Forsigtig—farlig“ med en ganske kort tilføjelse som f. eks. „Farlig at drikke“, men iøvrigt ingen nærmere forskrifter.

Overtrædelse af de forskrifter, der for præparaterne i fareklasse I til III fastsættes til begrænsning af forgiftningsfaren, såsom at præparatet kun må anvendes af personer med særlig licens, at præparatet skal opbevares i giftskab, og at personlige beskyttelsesforanstaltninger (f. eks. gummihandsker) skal anvendes, må efter udvalgets opfattelse belægges med følelige straffe.

I denne forbindelse kan også nævnes, at den, der beordrer en anden til at udføre bekæmpelsesarbejde, bør have pligt til samtidig at stille påbudte personlige beskyttelsesmidler til rådighed for den tjenende, og sidstnævnte har som nævnt pligt til at benytte disse midler.

Overtrædelser af sådanne bestemmelser vil derfor ofte medføre, at både husbonden og den tjenende ifalder straf.

Endelig bemærkes, at udvalget er klar over, at midlernes anvendelse og opbevaring i beboelseslejligheder såvel på land som i by kan nødvendiggøre særlige forskrifter, eventuelt forbud mod sådan anvendelse eller opbevaring.

Det vil kunne medvirke til forbudets overholdelse om udvalget får bemyndigelse til at fastsætte mindstestørrelse for pakninger, således at småpakninger ikke finder vej til de mange husholdninger.

Udvalget kan sammenfatte sine synspunkter i følgende:

Mange af de stoffer og præparater, der anvendes ved bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr, er meget farlige gifte, hvorfor det ikke kan forsvares, at stofferne kan erhverves og anvendes af alle og enhver. En viderebygning på de nuværende ved lovgivningen fastsatte regler skønnes ikke hensigtsmæssig, da det bl. a. vil kunne virke hindrende for anvendelsen af nyttige bekæmpelsesmidler. Man anser det for vigtigt, at brugerne har fuldstændig kendskab til de enkelte præparaters giftighed og til, hvad der kan foretages til imødegåelse af forgiftningsfaren. Når sådanne oplysninger er givet, må det som hovedsynspunkt kunne overlades til brugerens egen afgørelse, om han herefter tør udsætte sig for risikoen for forgiftning. De fornødne oplysninger skal som hovedregel gives på pakningerne, og hvilke oplysninger, der for hvert enkelt præparat må anses for nødvendige, foreslås afgjort af et stående udvalg på basis af en bedømmelse af præparaterne.

Da andres liv imidlertid også kan udsættes for fare ved ufornuftig opbevaring eller anvendelse, må der for de farligste gifte fastsættes regler, der skal følges af forbrugerne, og overtrædelse af disse regler bør belægges med alvorlig straf. I de tilfælde, hvor der fastsættes foranstaltninger til personlig beskyttelse, f. eks. anvendelse af gummihandsker, bør der være pligt for vedkommende forbruger (arbejdsgiver) til at stille de pågældende effekter til rådighed for den, der anvender præparatet, og undladelse af anvendelsen bør belægges med straf.

Forslag til inddeling af plantebeskyttelsesmidler.

Fareklasse I.

(Forbeholdt autoriserede personer).

Cyanmidler

klorpikrin

metylbromid i pakninger over 10 gr.

Fareklasse II.

(LD 50 under 100 mg pr. kg legemsvægt).

dinitroortokresol over 20 pct.

nikotinmidler over 4 pct.

thiofosformidler over 2 pct.

Fareklasse III.

(LD 50 100—1 000 mg pr. kg legemsvægt).

nikotinmidler under 4 pct. som pudder

thiofosformidler under 2 pct. som pudder

blyarsenat

fluormidler

kalomel

organiske kviksølvforbindelser

svovlkulstof

Fareklasse IV.

DDT som pudder og emulsion

derris

frugttrækarboliner under 5 pct. fenol

heksaklorocyclohexan under 10 pct.

kvassiaeekstrakter

metaldehydpræparater under 10 pct.

mineralolier

svovlmidler

fenoxyacetatforbindelser

blåstensmidler

Tillæg til bekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1950.

§ 1.

1. Midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og skadedyr, jfr. § 1 i lov nr. 76 af 9. marts 1948, skal forinden de bringes i handelen være anmeldt til et af landbrugsministeriet nedsat nævn og af dette være henført til en af de i § 3 nævnte fareklasser.

2. Nævnet er bemyndiget til for de enkelte bekæmpelsesmidler at fastsætte sådanne særlige bestemmelser med hensyn til forhandling, anvendelse og emballering m. v., som anses fornødne til at imødegå den med midlet forbundne giftfare.

3. Nævnet kan afgive foreløbige klassificeringer og fastsætte foreløbige bestemmelser for et bekæmpelsesmiddel.

4. Nævnet kan af vedkommende fabrikant eller importør kræve de for klassificeringen og for fastsættelsen af fornævnte særlige bestemmelser nødvendige oplysninger om midlets kemiske sammensætning og de oplysninger om midlets giftvirkning, som er tilgængelige for fabrikanten (importøren). Anser nævnet ikke de af anmelderen tilvejebragte oplysninger for tilstrækkelige, meddeler nævnet dette til anmelderen, der da enten kan trække sin anmeldelse tilbage eller overlade det til nævnet at tilvejebringe oplysningerne. De med nævnets tilvejebringelse af de omhandlede oplysninger forbundne udgifter afholdes da af anmelderen.

5. Nævnets medlemmer er under ansvar efter borgerlig straffelovs §§ 152 og 263, jfr. tjenstemandslovens § 3, stk. 3, forpligtet til over for alle uvedkommende at hemmeligholde, hvad de gennem deres virksomhed bliver vidende om.

dt.

1. De ved denne bekendtgørelses ikrafttræden i handelen værende bekæmpelsesmidler skal af vedkommende fabrikant eller importør inden 2 måneder anmeldes for det i § 1 anførte nævn.

2. Ved denne anmeldelse såvel som ved anmeldelse af midler, der agtes bragt i handelen, skal prøve af bekæmpelsesmidlerne indsendes med fuldstændig oplysning om procent og kemisk sammensætning af virksomme stoffer samt procent og type af opløsningsmidler, spredemidler, emulgeringsmidler, fyldstoffer o. lign.

3. Forslag til etikette og brugsanvisning, jfr. §§ 4 og 5, samt oplysning om beskaffenheden af pakningen, jfr. § 7, skal medfølge ved anmeldelsen eller fremsendes, når nævnet har underrettet anmelderen om klassificeringen.

§ 3.

1. Fareklasse I omfatter bekæmpelsesmidler, såsom klorpikrin, ved hvis anvendelse forgiftningsfaren er så stor, at det ikke kan forsvares, at midlerne anvendes af andre end særlig dertil autoriserede personer.

2. Fareklasse II omfatter bekæmpelsesmidler, som uden at falde ind under fareklasse I ved deres almindelige anvendelse kan medføre alvorlig, eventuelt akut dødelig forløbende forgiftning.

3. Fareklasse III omfatter bekæmpelsesmidler, som uden at falde ind under fareklasse I—II dog ved deres almindelige anvendelse kan medføre en vis forgiftningsfare.

4. Fareklasse IV omfatter alle bekæmpelsesmidler, som ikke falder ind under fareklasse I—III.

§ 4.

1. Bekæmpelsesmidler skal forsynes med en af det i § 1 angivne nævn godkendt etikette, der skal indeholde angivelse af, hvilken fareklasse bekæmpelsesmidlet henhører til.

2. Endvidere skal etiketten alt efter hvilken fareklasse, bekæmpelsesmidlet er henført til, indeholde følgende.

Bekæmpelsesmidler i fareklasse I:

a) Nedenstående mærke trykt i hvidt på sort bund.

b) Ordene: „Må kun anvendes af personer, der af landbrugsministeriet har fået særlig tilladelse hertil.”

c) Oplysning om de første forgiftningssymptomer og om eventuel egnet modgift samt ordene: „Ved forgiftning tilkald straks læge”, samt

d) Ordet „Advarsel” samt en beskrivelse af faren ved brugen og af forsigtighedsforanstaltninger, der skal iagttages til imødegåelse af forgiftningsfaren.

Bekæmpelsesmidler i fareklasse II:

De foran for midler af fareklasse I under a, c og d anførte påskrifter.

Bekæmpelsesmidler i fareklasse III:

Ordet „Gift” trykt i hvide bogstaver på sort bund, og den foran for midler af fareklasse I under d anførte påskrift.

Bekæmpelsesmidler i fareklasse IV:

Ordet „Forsigtig” og en kort advarsel til imødegåelse af de farer, der kan være forbundet med midlet, f. eks. „Farlig at drikke”. Nævnet kan tillade, at denne mærkning undlades for bekæmpelsesmidler i fareklasse IV.

§ 5.

Bekæmpelsesmidler skal endvidere forsynes med en af det i § 1 angivne nævn med henblik på giftfaren godkendt brugsanvisning.

§ 6.

1. Den i § 4 nævnte etikette skal fastklæbes eller på anden af det i § 1 angivne nævn godkendt måde fastgøres på selve den pakning, som indeholder bekæmpelsesmidlet.

2. Den i § 5 nævnte brugsanvisning skal efter nævnets afgørelse optages i etiketten, fastklæbes som selvstændig etikette, fastgøres på anden måde eller udleveres selvstændigt.

3. Ændringer i godkendt etikette og brugsanvisning må kun foretages efter indhentet tilladelse fra nævnet.

4. Nævnet kan tilbagekalde godkendelsen af en etikette og brugsanvisning.

5. Prislister, cirkulærer, avertissementer, etiketter m. v. må ikke indeholde omtale, direkte eller indirekte, af nævnets godkendelse af etikette og brugsanvisning.

§ 7.

Pakningen, i hvilken bekæmpelsesmidlet sælges eller udleveres, skal være hel og stærk, forsvarlig tillukket samt forseget, plomberet eller forsynet med oblat og skal iøvrigt opfylde de krav, der måtte blive stillet af nævnet med hensyn til forsvarlig emballering.

§ 8.

1. Den, der tilvirker, indfører eller udfører bekæmpelsesmidler af fareklasse I—III, skal opbevare sit lager, herunder prøvelager, i særskilte og aflåsede skabe eller rum, der tydeligt er mærket med ordet „Gift". I sådant giftskab eller giftrum må ikke anbringes andet end gifte, jfr. dog stk. 3. Under et giftskab må ikke anbringes varer.

2. Beholdere (tromler og lign. pakninger) på 50 kg og derover med bekæmpelsesmidler af fareklasse III må dog opbevares på anden måde end angivet i stk. 1, men dog ikke sammen med nærings- og nydelsesmidler.

3. De af fabrikanter til afvejning og behandling af bekæmpelsesmidlerne anvendte redskaber skal opbevares i de rum, hvori fremstillingen m. v. foretages, og må ikke anvendes til andet brug, medmindre de forinden er omhyggeligt rengjorte.

§ 9.

1. Bekæmpelsesmidler i fareklasse I må kun sælges til videreforhandling af

- a) den, der i henhold til §§ 4 og 5 har fået nævnets godkendelse af etikette og brugsanvisning for det pågældende bekæmpelsesmiddel,
- b) apotekere og
- c) personer, der af landbrugsministeriet har opnået tilladelse til videreforhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse I.

2. Bekæmpelsesmidler i fareklasse I må til videreforhandling kun købes af de i stk. 1 under b) og c) nævnte personer.

3. Bekæmpelsesmidler i fareklasse I må til forbrug kun sælges og udleveres til og kun købes og modtages af personer, der af landbrugsministeriet har fået særlig tilladelse til at anvende disse midler. Landbrugsministeriets tilladelse skal forevises ved købet (modtagelsen).

§ 10.

1. Bekæmpelsesmidler i fareklasse II—III må *til forbrug* kun sælges af de i § 9 under a)—c) nævnte personer og d) erhvervsdrivende eller organisationer, som har fået politiets tilladelse hertil. Tilladelsen kan tilbagekaldes, såfremt forholdene giver anledning dertil. Politiet skal føre en fortegnelse over de således meddelte tilladelser.

2. Bekæmpelsesmidler i fareklasse II—III må af de under a)—d) nævnte forhandlere ikke udleveres til personer under 18 år.

§ 11.

1. Forhandlere, bortset fra de i § 9, stk. 1 a, nævnte, må ikke være i besiddelse af åbnede originalpakninger af bekæmpelsesmidler.
2. Forhandlernes lager af bekæmpelsesmidler af fareklasse I—III skal opbevares som anført i § 8, stk. 1—2.

§ 12.

Bekæmpelsesmidler i fareklasse I må kun anvendes af personer, der af landbrugsministeriet har fået særlig tilladelse hertil. Tilladelsen, der gives for indtil 5 år ad gangen, vil almindeligvis blive gjort betinget af, at vedkommende har gennemgået et giftkursus.

§ 13.

1. Enhver — også enhver forbruger — der er i besiddelse af de af denne bekendtgørelse omfattede bekæmpelsesmidler, skal ved opbevaring og anvendelse af midlerne udvise fornøden forsigtighed og agtpågivenhed.
2. De på bekæmpelsesmidlernes etikette anførte, af det i § 1 angivne nævn fastsatte særlige forskrifter skal nøje følges.
3. Såfremt der på et bekæmpelsesmiddels etikette er foreskrevet benyttelse af personlige beskyttelsesmidler som f. eks. gummihandsker ved anvendelsen af bekæmpelsesmidlet, er en arbejdsgiver pligtig at stille sådanne beskyttelsesmidler til rådighed for den, der skal arbejde med bekæmpelsesmidlet.

§ 14.

1. Uanset foranstående må fabrikanter og importører sælge de ved denne bekendtgørelses ikrafttræden til kemikaliekontrollen anmeldte bekæmpelsesmidler indtil .... måneder efter, at udvalget har afgjort, til hvilken fareklasse vedkommende middel hører, og har godkendt bekæmpelsesmidlets etikette og brugsanvisning.
2. Iøvrigt må de ved denne bekendtgørelses ikrafttræden til kemikaliekontrollen anmeldte bekæmpelsesmidler, der ikke er forsynet med en af nævnet godkendt etikette og brugsanvisning, sælges af andre end fabrikanter og importører indtil den . . . . . (ca. 2 år efter bekendtgørelsens ikrafttræden) under iattagelse af de hidtil gældende bestemmelser vedrørende salg af sådanne bekæmpelsesmidler.

§ 15.

Kontrollen med overholdelsen af de i denne bekendtgørelse indeholdte bestemmelser føres af politiet og kemikaliekontrollen.

§ 16.

Straffebestemmelser.

Forslag til lov om tillæg til lov nr. 76 af 9. marts 1948 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr.

§ 1

1. Landbrugsministeren kan til imødegåelse af faren for, at de af lov nr. 76 af 9. marts 1948 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr omfattede bekæmpelsesmidler forvolder skade på mennesker og husdyr, fastsætte bestemmelser vedrørende fremstilling, ind- og udførsel, mærkning, forhandling, opbevaring og anvendelse m. v. af disse bekæmpelsesmidler, herunder fastsætte, at bekæmpelsesmidler ikke må forhandles, før der er tilvejebragt klarhed over midlernes giftighed for mennesker og husdyr.

2. Landbrugsministeren kan pålægge fabrikanter og importører at afholde udgifterne ved konstatering af giftigheden af de af de pågældende fremstillede eller indførte bekæmpelsesmidler.

§ 2.

Landbrugsministeren kan bemyndige et af ham nedsat nævn til på grundlag af en bedømmelse af giftvirkningen af de enkelte bekæmpelsesmidler at fastsætte de for hvert enkelt bekæmpelsesmiddel fornødne bestemmelser af den i § 1 omhandlede art.

§ 3.

Den, der på uforsvarlig måde opbevarer eller anvender eller iøvrigt på uforsvarlig måde omgås giftige bekæmpelsesmidler, således at menneskers eller husdyrs — herunder ikke biers — liv eller sundhed udsættes for fare, såvel som den, der overtræder de i medfør af nærværende lov fastsatte bestemmelser, straffes med bøde, hæfte eller fængsel i indtil 6 måneder, for så vidt strengere straf ikke er forskyldt efter bestemmelserne i borgerlig straffelov.

§ 4.

Denne lov træder i kraft den.....

Bemærkninger til lovforslaget.

I stadigt voksende omfang har landbrug, gartneri og frugtavl bekæmpet plantesygdomme, ukrudt og skadedyr med kemiske midler, og fra sundhedsstyrelsens side har man med stigende ængstelse set på denne udvikling, da mange af de i bekæmpelsesarbejdet anvendte præparater er særdeles farlige for mennesker. På foranledning af sundhedsstyrelsen optog indenrigsministeriet forhandling med landbrugsministeriet om medvirken til fastsættelse af bestemmelser, der kunne imødegå den fare for mennesker og husdyr, der er forbundet med disse giftige bekæmpelsesmidler. Landbrugsministeriet nedsatte derefter et udvalg med den opgave at overveje spørgsmålet om muligheden for en nedsættelse af denne fare, i hvilket udvalg var repræsentanter for de 2 ministerier, sundhedsstyrelsen, landbo- og husmandsforeningerne, gartneri, frugtavl og havebrug, statens forsøgsvirksomheder samt repræsentanter for handel og industri m. fl. ligesom en særlig farmakologisk og toksikologisk sagkyndig var indtrådt som medlem af udvalget.

Dette udvalg har i sin betænkning påpeget, at de i giftloven indeholdte bestemmelser til befolkningens beskyttelse mod forgiftning kun kommer til anvendelse for en gift, hvis giften er optaget på giftlovens lister, og da der jævnlig fremkommer helt nye kemiske forbindelser, der er særdeles farlige, vil disse ofte ikke være undergivet giftlovbestemmelserne. Udvalget anfører, at man ved en kraftig udvidelse af giftlovlisternes omfang vil kunne afbøde dette forhold, men udvalget påpeger, at en gift f. eks. kan forekomme i et bekæmpelsesmiddel i en så ringe koncentration, at præparatet må anses for ret ufarligt, hvorfor resultatet af en sådan foranstaltning da ville blive, at der for en række præparater skulle iagttages bestemmelser, som må anses for unødigt rigoristiske. Endvidere vil en sådan udvidelse af giftlovens lister ikke hindre, at bekæmpelsesmidler med indhold af hidtil ukendte gifte i stort omfang sælges

til befolkningen, inden disse nye gifte optages på listerne.

Da udvalget anser giftlovgivningen for i visse tilfælde at være ufyldstgørende og i andre tilfælde for at være for vidtgående, for så vidt angår kemiske midler til bekæmpelse af skadedyr m. v., har udvalget indstillet, at disse midler undtages fra giftlovgivningens bestemmelser, hvorved bl. a. de såkaldte giftrekvitioner og giftbøgerne bortfalder for bekæmpelsesmidlerne til letelse for forbrugerne og handelen. I stedet foreslås til betryggelse for forbrugerne fastsat, at midlerne ikke må sælges, før myndighederne har taget stilling til deres giftighed, således at det kan fastsættes, hvad der for det enkelte præparat må anses for at være både nødvendigt og tilstrækkeligt til at imødegå dette præparats særlige giftfare.

Udvalget har på grundlag af en gennemgang af de nuværende præparater foreslået en række detaljerede bestemmelser af heromhandlede art. Bestemmelserne hviler på en inddeling af præparaterne i 4 fareklasser. Denne inddeling på grundlag af præparatets giftvirkning er et brud på giftlovens system, idet det meget vel kan tænkes, at 3 forskellige præparater, der alle indeholder den samme gift, vil kunne komme i hver sin fareklasse. Dette beror på, at giftens skadelige virkninger på mennesker og husdyr kan afsvækkes resp. forøges bl. a. som følge af andre stoffer i præparatet eller af giftens mindre eller større koncentration, ligesom det også spiller en rolle, på hvilken måde præparatet vil blive anvendt.

Udvalget har endvidere anført, at et vigtigt led i bestræbelserne for at undgå forgiftning er, at forbrugerne får oplysning om, hvori giftfaren består, hvad de bør foretage sig for at undgå forgiftning, og hvilke symptomer forgiftningen frembyder. Sådanne oplysninger bør til stadighed medfølge præparatet og foreslås derfor anført på præparatets etikette.

Det her fremsatte forslag er enstemmigt indstillet af udvalget.

Til § 1.

I et samtidig hermed af indenrigsministeren fremsat forslag til lov om ændring af giftloven, hvilket forslag ligeledes enstemmigt er indstillet af fornævnte udvalg, foreslås, at bekæmpelsesmidlerne ikke omfattes af giftlovens bestemmelser. I nærværende forslag foreslås derfor den indenrigsministeren ved giftloven hjemlede bemyndigelse til at supplere giftlovens lister og til gennem godkendelse af brugsanvisninger (giftlovens § 5) at meddele forbrugeren, hvilke forholdsregler der bør iagttages ved anvendelse m. v. af bekæmpelsesmidler, overført til landbrugsministeren, hvorunder lovgivningen om bekæmpelsesmidlerne iøvrigt henhører. Endvidere foreslås her en bemyndigelse for landbrugsministeren til at fastsætte bestemmelser, der ligesom giftlovgivningens bestemmelser tager sigte på at imødegå faren for, at de i bekæmpelsesmidlerne indeholdte gifte forvolder skade på mennesker og husdyr.

Da det må forventes, at der fremover vil blive anvendt nye stoffer, hvis giftvirkning overfor mennesker ikke er kendt, foreslås det i stk. 2 at tilvejebringe hjemmel til, at udgifterne ved undersøgelsen af giftigheden af præparater med indhold af sådanne stoffer i givet fald afholdes af den fabrikant (importør), der ønsker at bringe stofferne ud til forbrugerne.

Til § 2.

Ved de afgørelser, som landbrugsministeren skal træffe i medfør af § 1, vil det være nødvendigt at søge bistand hos toksikologisk sagkyndige, og afgørelserne vil bl. a. berøre de forskellige forbrugergrupper, han-

delens og industriens interesser. Det findes derfor hensigtsmæssigt at samle sådan sagskundskab og repræsentanter for disse interesser i et nævn, der får bemyndigelse til på grundlag af bedømmelse af de enkelte præparaters giftvirkning at fastsætte de nødvendige forsigtighed foranstaltninger m. v. ved forhandling, opbevaring og anvendelse etc.

Til § 3.

En væsentlig del af giftlovens beskyttelsesforanstaltninger ligger deri, at gifte kun må udleveres til forbrugere, der kan præstere en særlig rekvisition, der i visse tilfælde skal være attesteret af politiet, og hvori erhververen bl. a. lover at udvise størst mulig forsigtighed ved giftens opbevaring og anvendelse og ikke at overlade giften til andre. Ved det samtidig hermed fremsatte forslag til ændring af giftloven bortfalder imidlertid denne sikkerhedsforanstaltning, forsåvidt angår bekæmpelsesmidler, og som modstykke hertil og til den frie adgang, der gives forbrugerne til at erhverve disse midler, foreslås fastsat en almindelig ansvarsregel, hvorefter den, der ved uforsvarlig opbevaring og anvendelse af bekæmpelsesmidler udsætter menneskers eller husdyrs liv eller sundhed for fare, ifalder strafansvar.

Når uforsvarlige handlinger, der udsætter bier for fare, undtages fra straffebestemmelsen, skyldes det, at der for tiden forberedes en særlig lovgivning til beskyttelse af bier mod giftige plantebeskyttelsesmidler, og at man finder det hensigtsmæssigt, at svaret for skade på bier reguleres ved en sådan lovgivning.

Forslag til lov om tillæg til giftloven.

§ 1.

I lov nr. 34 af 28. februar 1931 om gifte og andre for sundheden farlige stoffer sker følgende ændringer og tilføjelser:

Til § 1.

I § 1 indføjes foran sidste stykke: „De af lov nr. 76 af 9. marts 1948 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr omfattede bekæmpelsesmidler berøres ikke af denne lovs regler, såfremt bekæmpelsesmidlerne foreligger i originalpakning, der opfylder de i medfør af bekæmpelsesmiddellovgivningen fastsatte bestemmelser til imødegåelse af midlernes giftfare.“

Til § 3.

I § 3, stk. 1, nr. 8, udgår ordene: „derunder afsvampningsanstalter,“.
§ 3, sidste stk. udgår.

Til § 4.

§ 4, 1. stk., nr. 9, og 2. stk. udgår.

Til § 5.

§ 5 udgår.

Til § 6.

I § 6, stk. 1, 1. pkt., udgår ordene: „, herunder til bekæmpelse af plantesygdomme, skadedyr o. lign.,“.

Til § 10.

I § 10, 2. stk., 2. punktum, udgår ordene: „og ved udlevering af de i § 5 omhandlede gifte i de af indenrigsministeren godkendte pakninger“.

I § 10, 4. stk., 2. punktum, udgår ordene: „§ 5 og“ samt „forbrugsforeningers, foreningers og organisationers“.

Til § 14.

§ 14 udgår.

Til § 19.

§ 19, 1. stk. affattes således:

„Den, der på uforsvarlig måde opbevarer, anvender eller iøvrigt på uforsvarlig måde omgås gifte — herunder lægemidler, der indeholder gifte — eller andre for sundheden farlige stoffer, således at menneskers eller husdyrs liv eller sundhed udsættes for fare, såvel som den, der overtræder denne lov eller de i medfør af denne udfærdigede bestemmelser, straffes med bøde, hæfte eller fængsel i indtil 6 måneder, forsåvidt strengere straf ikke er forskyldt efter bestemmelserne i borgerlig straffelov.

§ 2.

Indenrigs- og boligministeren bemyndiges til at lade lov om gifte af 28. februar 1931 optrykke og bekendtgøre med de ændringer og tilføjelser, som er en følge af nærværende lov samt af den ministeren i lovens § 1, stk. 2, givne bemyndigelse til at foretage ændringer i og tilføjelser til lovens lister I og II.

§ 3.

Denne lov træder i kraft den . . . . . , dog opretholdes uændret de i lov nr. 34 af 28. februar 1931 fastsatte bestemmelser for sådanne bekæmpelsesmidler, som i medfør af de af landbrugsministeren fastsatte overgangsbestemmelser fortsat vil kunne sælges i overensstemmelse med de hidtil gældende regler.

Bemærkninger til lovforslaget.

Ved et af landbrugsministeren samtidig hermed fremsat lovforslag er foreslået særlige regler til imødegåelse af den fare, der for mennesker og husdyr er forbundet med anvendelsen af kemiske midler til bekæmpelse af ukrudt, skadedyr m. v. Nævnte forslag er i overensstemmelse med en indstilling fra et af landbrugsministeren nedsat udvalg, hvori indenrigsministeriet og sundhedsstyrelsen har været repræsenteret, og har til forudsætning, at giftlovens bestemmelser ikke kommer til anvendelse for disse bekæmpelsesmidler, når de foreligger i originalpakninger, selvom de indeholder gifte i giftlovens forstand.

I overensstemmelse hermed har det omtalte udvalg afgivet indstilling om, at der foretages de fornødne ændringer af giftloven, og idet indenrigsministeriet kan tiltræde udvalgets indstilling, fremsættes nærværende forslag. Der henvises iøvrigt til bemærkningerne til det af landbrugsministeren fremsatte lovforslag og til bemærkningerne nedenfor.

Til § 1.

ad giftlovens § 1. Ifølge § 5 i lov nr. 76 af 9. marts 1948 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr kan stoffer, der er egnede til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr, i et vist omfang sælges uden iagttagelse af visse af nævnte lovs bestemmelser, og denne adgang ønskes bibeholdt. I disse tilfælde bør der være mulighed for, at sådanne stoffer heller ikke skal anmeldes og forsynes med etiketter etc., og giftlovens bestemmelser må derfor opretholdes i disse tilfælde. Ændringsforslaget til § 1 i giftloven undtager derfor kun fra giftlovens bestemmelser sådanne bekæmpelsesmidler, som vil blive omfattet af landbrugsministerens lovforslag.

ad § 3, sidste stk. Bestemmelsen har ikke haft praktisk betydning.

ad § 4, stk. 1, nr. 9. Såfremt det af landbrugsministeren fremsatte lovforslag op-

højes til lov, bliver bestemmelsen i giftlovens § 4, stk. 1, nr. 9, overflødig.

ad § 4, stk. 2. Bestemmelsen i giftlovens § 4, stk. 2, er givet på en tid, da man indenfor planteværnsmidlerne kun kendte et fåtal ukomplicerede stoffer, hvis skadevoldende egenskaber forbrugerne var fortrolige med. Bestemmelsen bør ikke længere opretholdes, da det må anses for betydningsfuldt, at forbrugerne gennem de i landbrugsministerens lovforslag foreslåede bestemmelser om advarselsmærkning og brugsanvisning får oplysning om karakteren af de bekæmpelsesmidler, der nu anvendes, og hvori indgår stoffer, hvis giftvirkninger forbrugerne som oftest intet kendskab har til.

ad § 5. Bestemmelsen i giftlovens § 5 bliver overflødig ved gennemførelsen af landbrugsministerens lovforslag.

ad § 10, stk. 2 og 4. De her foreslåede ændringer skyldes, at rekvisitioner bortfalder, forsåvidt angår bekæmpelsesmidler, såfremt landbrugsministerens forslag gennemføres.

ad § 14. Også denne bestemmelse bliver overflødig ved gennemførelsen af landbrugsministerens lovforslag, når bortses fra den i giftlovens § 14 indeholdte bemyndigelse til at fastsætte forsigtighedsregler ved udryddelse af skadedyr i skibe. Der var herved særlig tænkt på udryddelsen af rotter, og herom er nu særlig lovgivning, således at giftlovens § 14 også på dette punkt kan bortfalde.

ad § 19. Det af landbrugsministeren fremsatte lovforslag indeholder en bestemmelse om, at forbrugere, der ved uforsvarlig omgang med giftige bekæmpelsesmidler udsætter menneskers eller husdyrs liv og sundhed for fare, ifalder strafansvar, og det findes naturligt, at det tilsvarende gælder ved omgang med de af giftloven omfattede giftstoffer, der har samme faregrad, og som i stort omfang er de samme, som indgår i bekæmpelsesmidlerne.

Forslag til lov om ændring af levnedsmiddeloven.

§ 1.

§ 6, stk. 1, sidste punktum, i lov nr. 174 af 28. april 1950 om levnedsmidler m. m. affattes således:

„Endvidere kan handlende opbevare bekæmpelsesmidler, jfr. § 1 i lov nr. 76 af 9. marts 1948, uanset at de pågældende bekæmpelsesmidler er giftholdige, i det omfang og på de betingelser, dette er tilladt i lovgivningen om **bekæmpelsesmidler.**“

§ 2.

Denne lov træder i kraft.....

NORSK AMBASSADE

*København***Institutt for Landbrukskjemi — Norges Landbrukshøgskole.**Professor dr. *Johs. Lindeman*.*Vollebekk, den 20. mai 1952.**Til de nordiske regjer inger.***Resolusjon.**

En nordisk konferanse på Norges Landbrukshøgskole den 28 og 29 mars 1952 har behandlet en rekke spørsmål angående *plantevernmidler s toksikologi*. I denne konferanse deltok:

Fra Danmark:

Professor dr. med. *Poul Bonnevie*, Universitetets Hygiejniske Institut, København.Professor dr. med. vet. *Sv. Dalgaard-Mikkelsen*, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, København.Forstander *J. L. Schnicker*, Kemikaliekontrollen, Springforbi.

Fra Sverige:

Professor dr. *Hugo Osvald*, Landbrukshögskolan, Uppsala.Med. dr. *Olof Kylin*, Södersjukhuset, Stockholm.Fil. mag. *Bror Tunblad*, Statens Växtskyddsanstalt, Experimentalfältet.

Fra Norge:

Overlæge dr. med. *Arne Bruusgaard*, Statens Arbeidstilsyn, Oslo.Professor, dr. *Ottar Dybing*, Norges Veterinærhøgskole, Oslo.Professor, dr. *Johs. Lindeman*, Norges Landbrukshøgskole, Vollebekk.Statsentomolog *T. H. Schøyen*, Statens plantevern, Zoologisk avdeling, Oslo.Ugrasbiolog *T. Vidme*, Statens plantevern, Ugrasbiologisk avdeling, Vollebekk.

Som observatør for Helsedirektoratet deltok

Apotekvisitator *A. M. Tennøe*, Sosialdepartementet, Oslo.

Som konferansens sekretær fungerte

Amanuenis *Jac. Fjeldalen*, Statens plantevern, Zoologisk avdeling, Oslo.Möteleder var professor dr. *Johs. Lindeman*, Norges Landbrukshøgskole.

Ved den nordiske konferanse angående plantevernmidler i Springforbi ved København den 16 og 17 januar 1951 blev det vedtatt en resolusjon som anbefaler et nordisk samarbeid om lösningen av de mange toksikologiske problemer som melder seg i forbindelse med tilvirkning, lagring, salg og bruk av mer eller mindre giftige plantevernmidler. Konferansen på Norges Landbrukshøgskole slutter seg til denne resolusjon og må understreke nödvendigheten av at det nordiske samarbeid på dette område snarest blir bragt i fastere former.

Konferansen vil foreslå — for å få samarbeidet organisert — at hvert av de nordiske lands regjeringer oppnevner ett medlem til *et nordisk toksikologisk utvalg angående plantevernmidler og andre kjemiske bekjempelsesmidler*.

Konferansen vil henvisse til at det allerede er organisert nordisk samarbeid angående legemidler og næringsmiddelkjemisk. Et nordisk samarbeid angående plantevernmidlers og andre kjemiske bekjempelsesmidlers toksikologi bør snarest komme til som et nødvendig supplement. Og tiden er nettop inne til å sette i verk et samarbeid, idet lovgivningen på dette område er under revisjon i alle skandinaviske land.

Det nordiske toksikologiske utvalgs mandat bør bl. a. være:

1. Å arbeide for å organisere en litteraturtjeneste angående den internasjonale litteratur om de forskjellige midlers giftighet.
2. Å arbeide for å organisere en registrering av alle skader på mennesker og dyr som skyldes bruken av disse midler.
3. Å arbeide for å få utført de forskningsarbeider som ansees nødvendige for en betryggende bruk av slike midler. Dette arbeide måtte i det vesentlige bestå i å søke fordelt forskningsarbeidene mellom passende institusjoner eller forskere i de forskjellige nordiske land. Samtidig kan unødvendig dobbeltarbeid søkes unngått.
4. Å arbeide for å oppnå ensartede vurderinger og for å få så likeartede bestemmelser som mulig i de nordiske land angående de advarsler som gis for bruken av den salgs midler.

Konferansen mener at det bare blir behov for 1 å 2 møter i utvalget pr. år, idet det meste arbeid bør kunne utføres skriftlig.

Konferansen vil minne om at bruken av de stadig økende mengder plantevernmidler og andre kjemiske bekjempelsesmidler reiser alvorlige problemer når en tar i betraktning hvor stor del av befolkningen som på en eller annen måte kommer i kontakt med disse midler. Men en må regne med at et organisert nordisk samarbeid vil representere den billigste og mest rasjonelle måte hvert land skal kunne møte det økende ansvar som etterhvert melder seg.

Denne resolusjon er senere tiltrådt fra finsk side av

Professor dr. *Veikko Kanervo*, Landbruksforsöksanstalten, Dickursby.

Professor dr. *E. A. Jamalainen*, Landbruksforsöksanstalten, Dickursby.

På vegne av den nordiske konferanse på Norges Landbrukshøgskole
28 og 29 mars 1952.

Johs. Lindeman.
Möteleder.

